

GODIŠTE

99

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0340-0650

ČASOPIS HRVATSKOG
PLANINARSKOG SAVEZA

SIJEČANJ

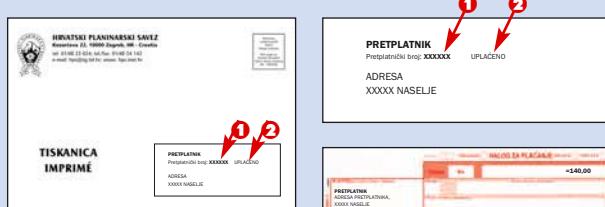
2007

1

»HRVATSKI PLANINAR« – ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA »CROATIAN MOUNTAINEER« – JOURNAL OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION

ČASOPIS »HRVATSKI PLANINAR« izlazi u **11 brojeva godišnje** (za srpanj i kolovoz kao dvobroj). Prvi broj izšao je **1. lipnja 1898.** Časopis nije izlazio od 1919. do 1921. i od 1945. do 1948., a od 1949. do 1991. izlazio je pod imenom »Naše planine«.

PREPLATA za 2007. godinu iznosi **140 kuna** (za inozemstvo 35 eura). Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskog planinarskog saveza **2360000-1101495742**, pri čemu na uplatnici, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan **Vaš preplatnički broj**. Preplata za inozemstvo uplaćuje se na račun **SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236**, također uz poziv na preplatnički broj.

VAŠ PREPLATNIČKI BROJ (1)

otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate, uz adresu ćete moći vidjeti znaku o obavljenoj uplati. Tako možete provjeriti je li Vaša uplata za tekuću godinu uredno primljena i evidentirana u Hrvatskom planinarskom savezu (2).

NOVI PREPLATNICI, odnosno zainteresirani za primanje časopisa, trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti Hrvatskom planinarskom savezu. Za nekoliko dana poštom će primiti uplatnicu i brojeve koji su izašli od početka godine, a zatim će, nakon uplate, svaki mjesec na svoju adresu redovno primati svoj primjerak časopisa.

CIJENA POJEDINAČNOG PRIMJERKA je **15 kuna** (+ poštarina).

CJENIK OGLAŠAVANJA šaljemo zainteresiranim na zahtjev.

SURADNJA: Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Krajnji rok za primitak priloga je deseti dan prethodnoga mjeseca (20 dana prije izlaska broja). **Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova**, posebno dužih priloga. Svi se primljeni materijali na zahtjev vraćaju autorima. **Prednost imaju** prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na DVD-u, CD-u ili disketu, ali ne unutar Wordovih dokumenata!). Detaljnije upute nalaze se na web-stranici časopisa.

WEB-STRANICA ČASOPISA: www.plsavez.hr/hps/HP

STAVOVI i mišljenja izneseni u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

NAKLADNIK

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22, 10000 Zagreb
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@plsavez.hr
<http://www.plsavez.hr>

UREDNIŠTVO

e-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@plsavez.hr

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Alan Čaplar
Palmotićeva 27, 10000 Zagreb
e-mail: caplar@plsavez.hr
mob.: 091/51-41-740
tel.: 01/48-17-314

UREDNIČKI ODBOR

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Faruk Islamović
Goran Gabrić
Željka Kasapović
Zdenko Kristijan
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
Željko Poljak
Robert Smolec

LEKTURA I KOREKTURA

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

GRAFIČKA PRIPREMA

Alan Čaplar

TISAK

Ekološki glasnik, Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

HRVATSKI PLANINAR

Hrvatski planinarski savez u prošloj godini

Planinarska kartografija

Mangart

Preko Biokova u jednom danu

Godište
Volume

99

Broj
Number

1

Siječanj - January 2006

TEMA BROJA

Planinarska kartografija

SADRŽAJ

Hrvatski planinarski savez u 2006. godini	2
Darko Berljak	
Godišnja priznanja i nagrade Izvršnog odbora HPS-a ..	10
Planinarska kartografija	12
Branko Meštrić	
Iz planinarskog dnevnika jednog župnika	17
Blaž Tota	
Ah, ta imena!	21
Krunoslav Milas	
Gorski kotar s mirisom agava	23
Boris Matač	
Najprije dolje, zatim gore	28
Darko Fischer	
Preko Biokova u jednom danu	32
Gordana Burica, Split	
Male legende s legendarnoga Kleka	35
Miljenko Pavešić	
Planinarske kuće	37
In memoriam: Mario Salletto	38
Vijesti	38
Kalendar akcija	40

SLIKA NA NASLOVNICI
Zimski motiv (Julijiske Alpe)

foto: Alan Čaplar

Hrvatski planinarski savez u 2006. godini

Darko Berljak, glavni tajnik HPS-a, Zagreb

Organizirano planinarstvo u Hrvatskoj postoji već pune 133 godine. Davne 1874. godine utemeljenje HPD-a govo-vo istovremeno s prvih desetak nacionalnih planinarskih udruga u svijetu, bilo je i prvo osnivanje nekog planinarskog saveza u ovom dijelu Europe. Danas od svih članica i športskih saveza u Hrvatskom olimpijskom odboru, HPS ima daleko najdužu tradiciju. Malo je ustanova, udruga i djelatnosti u našoj zemlji koje se mogu pohvaliti takvom dugovječnošću, postojanošću, ali i uspjesima koji su započeli još u Austro-Ugarskoj, a danas se postižu u samostalnoj Hrvatskoj državi.

U Hrvatskom planinarskom savezu registrirano je 237 planinarskih udruga, od toga 211 planinarskih društava i klubova, 10 županijskih i gradskih planinarskih saveza, jedna stanica vodiča, Hrvatska gorska služba spašavanja i njenezinih 14 stanica. U 2006. dobili smo nekoliko novih planinarskih društava/klubova u Zagrebu, zatim po jedno u Ludbregu, Pločama, Rovinju, Černi, Govedarima, Puli, Baškoj Vodi i Stanicu HGSS-a u Dubrovniku. Ukupan broj članova (utvrđuje se konačnim obračunom izdanih i vraćenih markica sredinom siječnja 2007.), prema sadašnjim podacima iznosit će oko 23.000 što zadržava kretanje zadnjih nekoliko godina u kojima se članstvo prosječno povećava za 5 % svake godine. U tom broju gotovo su podjednako, na trećine, zastupljeni mladež, seniori i umirovljenici.

U 2006. godini održani su mnogobrojni pohodi, izleti, susreti, događanja te druge raznovrsne akcije u svim područjima djelovanja i razinama u HPS-u. Dan hrvatskih planinara okupio je 16. i 17. lipnja preko 900 planinara iz

60 planinarskih društava na Mrkištu (Velebit) u vrlo uspješnoj organizaciji HPD »Zavižan« iz Senja. Od ostalih velikih saveznih akcija treba spomenuti obavljanje već drugu godinu za redom, a uskoro će se to dogoditi i treći puta – vrlo zahtjevnih poslova za potrebe Svjetskog skijaškog kupa u ženskom slalomu na Sljemenu. Za održanog »Zlatnog medvjeda '05« i »Snežne kraljice '06«, HPS je primio posebna priznanja i zahvalnice Hrvatskog skijaškog saveza, ali i ostalih uključenih u organizaciju te priredbe (MUP, HV, Hitna pomoć), jer je zajedno s HGSS-om za te dvije trke pripremio pristupne putove za preko 40.000 gledatelja na vrlo zahtjevnom planinskom terenu po zimi i po noći te zbrinuo sve kojima je bila potrebna pomoć ili podrška u kretanju. Za prvosvibanske praznike zajedno s Nacionalnim parkom »Paklenica« organizirano je međunarodno penjačko natjecanje »Big Wall speed climbing«, a 5.kolovoza na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, tradicionalni pohod na Dinaru – našu najvišu planinu, kada je i otvorena nova planinarska kuća u Glavašu. Povodom Međunarodnog dana planina 11. prosinca i Hrvatski planinarski savez se uključio u obilježavanje tog dana, koji je u cijelom svijetu imao zajedničko geslo »Sačuvajmo biološku raznolikost planina za bolji život čovjeka!«. Naši planinari, većinom dužnosnici HPS-a, tim povodom odlučili su se uspeti do nekoliko odredišta u planinama i iz njih »isplesti mrežu« iznad Hrvatske i podsjetiti javnost da su upravo planine rezervoari bio-loške raznolikosti te da se neprestano treba truditi oву karakteristiku planina, ali i ostale prirode, sačuvati za bolji život budućih naraštaja. Usprkos izrazito nepovoljnim vremenskim uvje-

tima to je i učinjeno u tri najznačajnije hrvatske prašume (Ramino korito, Čorkova uvala i Muški bunar), a jedna skupina je istodobno obišla i Dinaru, najviši vrh naše zemlje. Sve te akcije uspješno su popraćene medijskim obraćanjem javnosti neposrednim javljanjem sa svim mjestima događanja. Jedna od najznačajnijih odluka HPS-a u 2006. godini (Izvršni odbor 4. rujna) bila je ona o osnivanju Učilišta HPS-a. Sukladno novom Zakonu o športu, osnivanjem Učilišta HPS-a ospozobit će se jedinstven i verificiran nastavni kadar za sve stručne djelatnosti koje su statutarno propisane i odobrene za našu nacionalnu krovnu udružu. Učilište kao posebna ustanova nadzirat će, ali i zakonski onemogućiti rad svih neovlaštenih organizatora, voditelja i instruktora koji izvan HPS-a u posljednje vrijeme provode školovanja iz nekih naših djelatnosti. Već duže vrijeme Komisija za gospodarstvo HPS-a, tijela i dužnosnici Saveza angažirani su u spašavanju doma na Snježniku, jednog od najljepših planinarskih domova u Hrvatskoj. Mnogobrojni odlasci na teren, okupljanje građevinarskih stručnjaka, organiziranje sastanaka što ih je poticao HPS radi što bolje koordinacije te kvalitetnog i brzog dogovora između općine Čabar, NP »Risnjak«, PD »Platak« i Primorsko-goranske županije na pragu su skorog rješenja. U obnovi tog objekta osnovna su prepreka vrlo zapleteni imovinsko-pravni i upravljački odnosi, a ne finansijska sredstva, koja su već osigurana.

Nažalost, 2006. čemo pamtit i po velikoj planinarskoj nesreći kada su sredinom siječnja na Svetom brdu zbog niza nesretnih okolnosti poginula tri planinara iz Splita. Hrvatski planinarski savez je zajedno s PK »Split« na mjestu te tragedije ljetos postavio spomen-ploču.

Rad tijela HPS-a

Glavni odbor HPS-a održao je sjednicu u veljači na njoj je, uz uobičajeni dnevni red, prihvaćen zaključni račun i određen proračun Sa-

veza 15 % veći nego prošle godine, s usklađenim veličinama prihoda i rashoda u iznosu od 1.500.000 kuna za tekuću godinu, od čega 350.000 za rad naših stručnih i organizacijskih komisija.

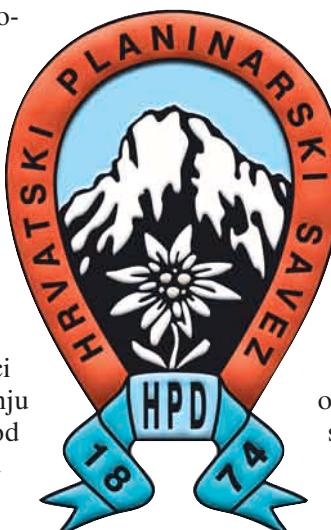
Izvršni odbor u 2006. održao je sedam sjedница na kojima se raspravljalo o 57 glavnih točaka dnevnog reda i osamdeset podtočaka, pri čemu je izglasano preko stotinu odluka ili zaključaka o pojedinim temama. Na svim sjednicama, osim jedne – koja je odgođena – nikada nije bio upitan kvorum, nerijetko i u nazočnosti svih jedanaest članova. Nadzorni odbor, odnosno njihovi predstavnici, bili su također prisutni na svim sjednicama.

Cijene članskih markica već šestu godinu nisu se mijenjale, a tako će ostati i u 2007.

Uplaćena sredstva od markica koriste se za sigurnost, odnosno osiguranje u slučaju nesreće u planini za svakoga našeg člana, za obnovu planinarskih objekta te za stručan rad članstva u naših 16 specijalističkih djelatnosti. Možda je razlog stalnog povećanja broja registriranih članova i niz povlastica što ih pruža iskaznica HPS-a.

Uz osiguranje za slučaj nesreće, ostvaruje se popust od 50 % u cijeni noćenja u planinarskim kućama u Hrvatskoj, Sloveniji i dijelu BiH, popusti u trgovinama planinarske opreme (Iglu šport i Vrhunac od 10%), 50 % popusta u cijenama ulaznica u nacionalnim parkovima u planinskim područjima te u kupnji planinarske literature.

HPS je kontaktirao s pojedinim vladinim ministarstvima, njihovim tijelima i dužnosnicima oko pitanja povezanih s našom djelatnošću, aktivno sudjelovao u nekoliko javnih rasprava o zakonima koji su u donesenici ili su u postupku donošenja (Zakon o HGSS-u, Zakon o športu, Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti, Zakon o pružanju usluga u turizmu). HPS je više puta sudjelovao s konkretnim prijedlozima u javnoj raspravi o novom Zakonu o športu, izravno i preko HOO-a dajući primjedbe na taj

Zakon. Nažalost, većina ih nije prihvaćena, ali će se taj Zakon ionako vrlo teško provoditi zbog niza nedorečenosti i izostanka mnogobrojnih podzakonskih propisa koji su u međuvremenu već trebali biti doneseni. U Zakonu o HGSS-u, koji je ljetos stupio na snagu, navodi se HPS kao jedini nadležan za provedbu i dodjelu naših specijalističkih naziva koji su jedan od preduvjeta za primanje u tu službu. Osim toga, HPS i njegovi članovi zajedno s još nekim institucijama uključeni su u standardne operativne postupke u akcijama traganja i spašavanja na kopnu, koje je donijela Državna uprava za zaštitu i spašavanje. HPS je početkom godine ishodio od Ministarstva kulture uvjete zaštite prirode za obnovu planinarskog skloništa na Lubenovcu, ali je to rješenje ukinuto na temelju naknadne žalbe NP »Sjeverni Velebit«. Česti su kontakti s upravama parkova prirode i nacionalnih parkova u planinskom području, od kojih tek poneki, kao npr. taj Nacionalni park, nedovoljno uvažavaju dosadašnje, ali i buduće korisno djelovanje organiziranog planinarstva na tim prostorima. U toj vrlo bitnoj problematici za obje strane uskoro očekujemo uskladivanje stavova i jedinstvenu politiku nadležnog ministarstva koja će vrijediti u svim NP i PP u Hrvatskoj. Zahvaljujući daljnjem neizmjernom zalaganju g. Josipa Majnarića te stalnoj logističkoj podrški HPS-a, nakon dobivene lokacijske i građevinske dozvole za piramidu/vidikovac na Hunjki, taj više milijuna kuna vrijedan projekt teškom mukom je ušao u proračun Grada Zagreba za 2007. godinu i možemo se uskoro nadati pogledu s piramide na Medvednici koji su, za razliku od današnjeg vremena, naši preci imali čak prije 136 godina.

Na međunarodnom planu HPS je sudjelovao u Asocijaciji planinarskih saveza (UIAA), i to u radu Skupštine ICC (Športsko penjanje) i Opće skupštine u Banffu (Kanada) te u IKAR-u (HGSS) u Sloveniji. U radu najvažnije Komisije UIAA – za ekspedicije – sudjeluje naš član Darko Berljak. Na poziv Veleposlanstva Hrvatske u BIH u Sarajevu je, u Hrvatskom kulturnom društvu »Napredak«, dr. Željko Poljak predstavio svoju knjigu »Život na planinarski način«, a Darko Berljak održao predavanje o ekspediciji u Sechuan. Predstavnici Sa-

veza, ali i mnogi hrvatski planinari sudjelovali su početkom kolovoza na otkrivanju spomen-ploče kardinalu Alojziju Stevincu na Kredarici ispod vrha Triglava u Sloveniji. U našim natjecateljskim športovima (planinarsko skijanje, orientacijsko trčanje, športsko penjanje i ledno penjanje) nastupale su ženske i muške hrvatske reprezentacije na tri svjetska i nekoliko europskih prvenstva, na svjetskim kupovima i na drugim međunarodnim natjecanjima u postojećim kategorijama. Više desetaka natjecatelja i natjecateljica uključeno je u kategorizaciju hrvatskih športaša.

Hrvatski olimpijski odbor sufinancirao je dio troškova natjecanja za tri naše športske discipline (orientacijsko trčanje, planinarsko skijanje i sportsko penjanje), plaćene su sve naše članarine u međunarodnim udrugama (UIAA, ISCM, IOF i ICC), putovanja na sastanke UIAA u inozemstvu, kao i plaće naših zaposlenika. HPS je sudjelovao u radu sjednica Skupština Hrvatskog olimpijskog odbora.

Odnosi s novinskim i elektronskim medijima. Pojedini dužnosnici i članovi komisija HPS-a surađuju s njima oko planinarskih tema gostujući u pojedinim emisijama ili u obliku izjava za članke u novinama. Međutim, uz velike napore koji se ulažu, planinarstvo je i dalje premalo zastupljeno u svim medijima.

Kontakte s 237 udruženih članica HPS-a obavljali su izravno članovi svih tijela HPS-a i zaposlenici, na terenu, putem prijama stranaka u Uredu HPS-a, telefonskim razgovorima, dopisivanjem e-poštom, objavama u časopisu »Hrvatski planinar« i dopisima društвima i klubovima o raznim temama, objašnjenjima pojedinih pitanja i prijedlozima za bolju suradnju. Zbog brojnosti udruga i raznovrsnih sadržaja ti poslovi zahtijevaju mnogo vremena. U 2006. godini predstavnici HPS-a službeno su (a mnogo puta i neslužbeno) došli na preko 170 događaja, od osnivačkih i redovnih skupština, do raznih proslava i ostalih akcija što su ih organizirala planinarska društva, županijski savezi i stručne komisije.

Godišnji prihod u 2006. godini, iako još nema konačnih pokazatelja, bit će kao i posljednjih deset godina, opet rekordan, ovog puta s oko milijun i sedamsto tisuća kuna. To je 12 %

Svečana novogodišnja sjednica HPS-a 18. prosinca

iznad planiranog, a rashod će biti malo niži od zadanog. S tim ostatkom omogućit će se provedba akcija za koje su rezervirana sredstva, a nisu se mogla obaviti u ovoj godini (većinom je riječ o obnovi i izgradnji planinarskih objekata), te nesmetan rad u prvom tromjesečju 2007. godine, dok se ne ostvare novi prihodi. Prodaja planinarske literature, vodiča i zemljovida stagnira, najvjerojatnije zbog sličnih sadržaja koji su besplatno dostupni na Internetu, ali će HPS i dalje komisijски prodavati izdanje drugih nakladnika i financirati naša nova izdanja, jer važnija od prihoda mogućnost kompletne ponude stručne planinarske literature, ne samo za naše članove, već i ostale građane, posebno za one koji se ne koriste Internetom. Kvalitetni prihodi ostvarenici su od najamnina i ostalih djelatnosti, a prihodi od članarine zadržavaju se na običajnoj trećini ukupnih prihoda.

Rad Ureda HPS-a s dva profesionalna djelatnika u punom i jednim s pola radnog vremena pokušava na najbolji mogući način obaviti sve poslove, kao i one što ih ponekad ne mogu riješiti ostali dužnosnici ili pročelnici komisija. Nerijetko se radi i prekovremeno, a glavni tajnik ove je godine bez ikakve naknade obavlja i poslove na terenu gotovo svake sute i nedjelje. Ured HPS-a je članstvu i gra-

đanstvu mjesto gdje se mogu dobiti svi podaci o planinama i planinarstvu, a osim toga se istodobno brine o pretplati i financijskim poslovima izdavanja našeg časopisa, kontaktira s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, mnogobrojnim udruženim članicama u vezi s članskim materijalom i ostalim pitanjima naše organizacije, surađuje s 16 komisija HPS-a, vodi vlastito poslovanje kroz nabavu i prodaju planinarske literature, dogovara i ugovara najamnine i sponzorstva te obavlja ostale poslove kako bi se, uz članarine, osigurali dodatni izvori prihoda koji u ovoj godini iznose preko milijun kuna.

Casopis »Hrvatski planinar« izlazi redovito s ažurnim vođenjem evidencije pretplatnika. Zaprimljeno je više stotina različitih priloga, a objavljeno ih je preko dvjesta. Broj pretplatnika posljednje dvije godine kreće se između 1600 i 1750, međutim, ali uz stalne poteškoće s uvijek istih tri stotine neplatiša i oko pedesetak naših članica. S tiskarom, koja je podigla kvalitetu svojih usluga, i dalje su ugovoreni povoljni komercijalni uvjeti, a sve značajnija sredstva za časopis prikupljaju se tiskanjem oglasa. Za malo više od godinu dana obilježit će se 110. obljetnica izlaženja časopisa i 100. godište »Hrvatskog planinara«. Visina pretplate u 2007. bit će ista kao i lani.

Rad i postignuća komisija HPS-a

Značajka HPS-a je širok raspon djelatnosti, po čemu je jedinstven među sedamdesetak nacionalnih planinarskih saveza u svijetu, jer se ostvaruje u 16 stručnih i organizacijskih komisija. One su u 2006. godini izvele oko 250 akcija (više od jedne prosječno svakog drugog dana), ekspedicija, pohoda, susreta, škola, tečajeva, seminara, vježbi, predavanja i natjecanja, na kojima je sudjelovalo preko tri tisuće naših članova. Treba istaknuti da znatan dio našeg člana-stva svoj boravak u planinskoj prirodi ne provodi samo rekreativno, već ga osmišljava stručnom i društveno korisnom djelatnošću. U 2006. godini najsažetiji opis rada tih komisija je sljedeći.

Zaštita prirode. Komisija se bavila zaštitom proljetnica, održavana su predavanja za građanstvo u knjižnicama, dijeljeni su edukativni letci, održan je tečaj za čuvare planinske prirode s izletima u zaštićene dijelove prirode te obrana seminarskih radova o Sjevernom Velebitu i Plitvičkim jezerima. Izleti su bili organizirani i za građanstvo. Na Svjetski dan čistih planina organizirano je već 13. puta čišćenje staza i vodo-toka u PP Medvednica, zatim pošumljavanje i čišćenja staza u Šibensko-kninskoj i Primorsko-goranskoj županiji (čišćenje staze na Snježnik), sudjelovalo se u radu MZOPU na pripremi projekata NVO u zaštiti prirode, te obilježio Dan zaštite okoliša. Uspostavljene su nove suradnje s Državnim zavodom za zaštitu prirode, Šumarskim institutom i Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (očuvanje ruralnog načina života i ekološka poljoprivreda). Nastavljena se dobra suradnja s upravama i stručnim suradnicima JU PP i NP u planinskim područjima, kao i nizom vladinih i nevladinih organizacija za zaštitu prirode. Posebno se radilo na zaštiti šuma u PP Medvednica, očuvanju zaštićenih dijelova parkova, održivom gospodarenju šumama i radom u Povjerenstvu za izradu Nacionalnog standarda za certificiranje gospodarenja šumama. Zelenoplava opcija, koja je ove godine napunila deset godina svojeg djelovanja, u svojim je aktivnostima usko surađivala na organizaciji posjeta u zaštićene objekte prirode, nastavila je i suradnju s nekoliko turističkih zajednica u planinskim područjima te surađivala s nekoliko tal-

janskih planinarskih društava na pitanjima zaštite prirode.

Gospodarstvo. Poslani su upitnici (anketni listovi) o planinarskim objektima svim upravljačima u HPS-u. Nakon primitka ispunjenih upitnika napravljena je analiza i sastavljena baza podataka planinarskih objekata, koju čini njih već 132 (32 doma, 66 kuća i 34 skloništa s oko 2200 ležaja). Izrađene su nove table za 9 planinarskih objekata. Planinarskim društvima je dodijeljena pomoć za nabavu građevinskog materijala kod popravaka ili izgradnje pojedinih objekata, a prema predračunima doba-vljača. Za dom na Zavižanu napravljen parcelacijski elaborat i prikupljena ostala dokumentacija radi njegove uknjižbe. Izvode se radovi na proširenju i poboljšanju uvjeta boravka, što će se nastaviti i iduće godine. Prikupljena je sva potrebna dokumentacija za izgradnju novog skloništa na Šugarskoj dulibi. Donesena je odluka o dalnjem postavljanju tipskih objekata 3×3 m za skloništa u našim planinama i izabran izvoditelj tih radova.

Planinarski putovi. Donesen je novi Pravilnik Komisije za planinarske putove i dovršena priprema novog izdanja Priručnika za markacije s mnogim poboljšanjima, izdane nove iskaznice markacista te dovršen novi program tečaja za markaciste s ispitom, a počelo se i s njegovom primjenom. Izrađeni su uvjeti za registraciju planinarskih obilaznica, a od planinarskih društava prikupljeni i sredeni obrasci o obilaznicama te je izvršena podjela obilaznica prema kriterijima. Pripremljeni su sadržaji i objavljene internetske stranice Komisije. Održavani su sa stanci s povjerenicima za planinarske putove u planinarskim društvima, izrađivani su metalni žigovi kojima se zamjenjuju postojeći na važnim kontrolnim točkama. S tvrtkama Oiokon d.o.o. i Navigo sistem Komisija je surađivala na izradi zemljovidova i snimanju tragova planinarskih putova GPS uređajima. Organizirana je interventna akcija trasiranja i markiranja puta na vrh Kimet na Biokovu.

Alpinizam. Pet naših predstavnika bili su u francuskom Fournelu na međunarodnom skupu penjača u ledu, održano je prvenstvo Hrvatske u lednom penjanju s tri kola i završnicom u Zagrebu (Tunel). Reprezentacija Hrvatske na-

stupala je u muškoj i ženskoj konkurenciji na međunarodnim prvenstvima penjanja u ledu u Italiji i Austriji. Organiziran je tečaj penjanja za pripravnike HGSS-a u Paklenici, a dva hrvatska predstavnika bila su na ljetnom penjačkom susretu koji je organizirao Britanski planinarski savez u Walesu. U ljeto je održan ledenjački tečaj u Chamonixu, a na poziv Turskog planinarskog saveza trojica penjača su sudjelovala u usponu na Ararat, a uspeli su se i na Damavand u Iranu. Održani su i ispiti za naziv alpinist, a u prosincu je u Bjelovaru započela serija natjecanja za ledni pokal 2006/2007.

Vodići. Održan je zimski tečaj na Platku s 21 polaznikom, ljetni tečaj na Mosoru s 18, tečaj vodiča društvenih izleta s 33 polaznika na Japetiću, te ispiti za 24 vodiča. Održani su visokogorska vježba i uspon na Mont Blanc s 12 sudionika, dežurstvo se na tradicionalnom usponu na Dinaru i Skup vodiča društvenih izleta na Petrovom vrhu.

Promidžba i izdavačka djelatnost. Pomačali smo redakciji »Vjesnika« u uspostavi nove rubrike o planinarstvu. Otvorena je nova web stranica (*plsavez.hr*) na vlastitom serveru (wiki), preveden interface na hrvatski i vrlo uspješno dizajnirana temeljna stranica koja je neko vrijeme nosila titulu najbolje na platformi Moin-Moin. Završena je digitalizacija bibliografije »Hrvatskog planinara«, a ukupna 100-godišnja građa bit će digitalizirana sljedeće dvije godine. Administratori našeg weba održali su dnevno usuglašavanje oko poslova koje obavljaju. Uređen je i za tisak pripremljen priručnik za markaciste »Planinarski putovi i markacije«. Cjelokupna naklada »Planinarskog dnevnika« s tvrdim koricama tiskana 2005. godine rasprodana je za godinu dana, što je bio razlog da se tiska novo izdanje s osvježenim podacima. U drugom izdanju sredeni su i dopunjeni podaci o domovima, udrugama članicama HPS-a i ispravljene su pogreške. Kao i prošlih godina izrađen je zidni kalendar HPS-a za 2007. s atraktivnim slikama iz hrvatskih planina i s popisom najvažnijih akcija naših članica. Rasprodan nakon mjesec dana već sredinom prosinca. Zbog već duže vremena uočljivog slabog stanja s upisnim knjigama na našim vrhovima i u planinarskim objektima te se zbog važnosti poda-

taka u slučaju potrage HGSS-a, osmišljene su i tiskane standardizirane upisne knjige, koje planinarska društva mogu besplatno nabaviti u Sa-vezu. Tiskan je plakat za Dane hrvatskih planinara i novi memorandum HPS-a. Komisija je planinarskim društvima pomogla u uređivanju i pripremi njihovih publikacija, dnevnika obilaznica i drugih sličnih izdanja.

Školovanje kadrova. Komisija priprema tisak knjižice Program školovanja kadrova u HPS-u, koju će besplatno dobiti sve naše članice. U njoj će biti objedinjeni svi potrebni programi koji će biti u sadržaju rada novoosnovanog Učilišta HPS-a. Prema poslanim programima i izvještajima o održanim planinarskim i stručnim školama članica, Komisija je poslala organizatorima oko tisuću diploma HPS-a za planinarske i specijalističke škole.

Speleologija. Članice Komisije za speleologiju u proteklih godinu dana organizirale su 193 speleološka istraživanja i posjeta speleološkim objektima. Istraživali su u špilji Kiti Gačešinoj na Crnopcu, u jami Nevidna Voda na Dinari s BiH strane, a u ljetošnjoj ekspediciji na Hajdučkim kukovima istraživali su u Lumbuškoj jami dubokoj 521 m. Pronađeno je i desetak novih jama na području Hajdučkih kukova. U Lukinoj jami je snježni čep na dubini od oko 60 m onemogućio daljnji prolazak. Na speleološkom logoru na području izvorišta rijeke Cetine ronili su u Gospodskoj špilji i u Kotluši. Istraživali su špilju Vjetrenicu i obližnju pećinu Gladulju u blizini Ravnog u BiH. Istraživanja unutar posebno zaštićenih područja obavljali su u suradnji s nadležnim ustanovama (NP Sjeverni Velebit, PP Velebit, PP Žumberak – Samoborsko gorje, PP Biokovo). U pojedinih istraživanjima izvodili su meteorološka i fizikalna mjerenja. Seminar o osnovama tehnika speleološkog spašavanja održan je 28. i 29. listopada 2006. u Šibeniku. Sudjelovali su na skupu speleologa u Italiji (Casola, 1. – 5. 11. 2006.) i na skupu speleologa u Kamanju (17. – 19. 11. 2006.). Vlado Božić je u rujnu sudjelovao na ALCADI skupu u Mađarskoj, a Igor Jelinić u ekspediciji DISKF Zagreb u Libanon, gdje su sudjelovali na 2. simpoziju speleologa Bliskog istoka i 5-6 dana obilazili speleološke objekte. Dopisom Uprave za zaštitu prirode

Dio sudionika svečane novogodišnje sjednice HPS-a

Ministarstva kulture, Komisiji za speleologiju HPS-a, odnosno njenim članicama, izdano je godišnje dopuštenje za obavljanje znanstvenih i stručnih istraživanja speleoloških objekata na području RH. Dopuštenje vrijedi do 22. listopada 2007. Pedeseta obljetnica Komisije za speleologiju HPS-a obilježena je 16. prosinca 2006. u Europskom domu u Zagrebu i poslije toga u domu na Glavici.

Planinarsko skijanje. Održana je trka državnog prvenstva na Bjelolasici, a tri natjecatelja sudjelovala su u tri discipline na Svjetskom prvenstvu u Cuneu u blizini Torina odmah nakon završetka Zimskih olimpijskih igara.

Orijentacija. Početkom godine osnovan je Hrvatski savez za orijentacijsko trčanje (HSOT), kome je HPS predložio dogovorno i postupno razdruživanje i prebacivanje nadležnosti s HPS-a na HSOT u ukupnoj organizaciji i ustroju tog športa u Hrvatskoj. HSOT je to odbio, ali se i bez toga sam od sebe urušio, pa kao i u ovoj godini, tako i do daljnje HPS ostaje član Međunarodne orijentacijske federacije i nositelj tog športa u HOO-u i u Hrvatskoj. Reprezentacija je nastupila na svjetskim prvenstvima u preciznoj orijentaciji i orijentaciji na brdskim bicikloma u Joensuu u Finskoj, na Svjetskom prvenstvu seniora u Aarhusu u Danskoj i juniora u Druskininkaju u Litvi u orijentacijskom trčanju.

Sportsko penjanje. Muška i ženska reprezentacija nastupila je na dva natjecanja za Svjetski kup u boulder disciplini u Rovertu i Fiera di Primieru u Italiji te na završnom natjecanju u Kranju u Sloveniji, a juniorska reprezentacija u težinskoj kategoriji na Svjetskom prvenstvu u Imstu u Austriji. Za prvenstvo Hrvatske održano je sedam natjecanja, od toga pet u boulder, a po jedno u težinskoj i brzinskoj disciplini.

Komisija za suradnju s upravama zaštićenih planinskih područja. S ostalim komisijama HPS, dužnosnicima Saveza i s Uredom HPS, Komisija je prikupljala sve podatke važne za odnose organiziranog planinarstva s javnim ustanovama zaštićenih područja, koordinirala i usmjeravala rad na tom području u HPS-u te tijelima Saveza upućivala prijedloge za rješavanje.

Komisija za visokogorske uspone, daleka planinarska putovanja i pohode. Planinarskim društvima i ostalim korisnicima u HPS-u davala je mišljenja, savjete i povezivala ih s lokalnim turističkim agencijama u Keniji, Tanzaniji, Kini, Pakistanu, Indiji, Nepalu i Tibetu, a posebno je pomogla planinarima koji su se ove godine popeli na Island Peak u Nepalu i hrvatskim penjačima u dogоворима s Turskim i Iranskim planinarskim savezom za uspone na Ararat i Damavand. U tijeku je pomoći u planiranju 1. Hrvatske

ske ženske ekspedicije na osamtišućnjak Cho Oyu u jesen 2007. te Big Wall ekspedicije u Karakorum u Pakistanu u ljeto iste godine.

Priznanja. Komisija je održala pet sjednica na kojima su za udruge i članove dodijeljena priznanja HPS-a: 6 zlatnih, 14 srebrnih i 16 brončanih znakova HPS, te tri plakete i dva posebna priznanja.

Povijest planinarstva. Aktivnost Komisije usmjerena je na popisivanje i dostupno arhiviranje povijesne građe koja se nalazi u Samoborskom muzeju, a kojom se sve češće koriste naše članice za svoje potrebe, kao i za daljnje prikupljanje povijesne građe za proširenje alpinističke zbirke u Zavičajnom muzeju u Ogulinu.

Statutarna, kadrovska i normativna djelatnost. Komisija je prema zahtjevima pregledavala ugovore, pravilnike i druge dokumente za Ured HPS-a, Izvršni i Glavni odbor HPS-a, te davala mišljenja o pojedinim odredbama raznih zakona važnih za planinarstvo.

Hrvatska gorska služba spašavanja. Nekadašnja stručna komisija Saveza već četvrtu godinu djeluje kao samostalna pravna osoba, ali statutarno i nizom zajedničkih interesa i dalje čvrsto povezana s HPS-om. Uz redovnu djelatnost spašavanja unesrećenih, održavanja vježbi, tečajeva i ispita za gorske spašavatelje, dežurala je na skijalištima i u planinskim nacionalnim parkovima, te na većim akcijama u planinama. Služba je od ove godine zakonski uređena, a vrlo kvalitetnim radom u svim područjima postigla je vrlo velik ugled i opće uvažavanje u našem društvu.

Zaključna riječ

Ovaj vrlo sažeti pregled rada tijela i Ureda HPS-a, komisija i ostalih djelatnosti Saveza dovoljan je da se može izreći ocjena kako će i 2006. ostati zabilježena kao godina s organiziranim mnogim akcijama najviše vrijednosti i značaja, najvećim brojem udruženih društava i klubova u povijesti hrvatskog planinarstva, najvećim brojem individualnog članstva u zadnjih 16 godina i dosad najvišim ostvarenim prihodom. HPS ne krije zadovoljstvo i ponos s tim rezultatima i bar zasad nema pokazatelja da se taj stalni rast neće nastaviti i u sljedećim godinama.

U ovom izvještaju nisu spomenute još mnoge vrijedne i značajne akcije, ali, između ostalog, i neke činjenice s kojima nismo zadovoljni. U tako raznovrsnim i dinamičnim događajima hrvatskog planinarstva ima ponekad nesuglasica, no one nisu tako česte i oštре kao u nekim drugim športskim savezima, rješenja se pokušavaju pronaći što brže kako to ne bi utjecalo na ukupnu djelatnost HPS-a. Ali, ima i ozbiljnijih primjera, srećom vrlo rijetkih, kada neke članice HPS-a zbog svojih interesa ponekad zaboravljaju neke važne odredbe Statuta HPS-a i ponašaju se neprihvatljivo. HPS će sve takve pokušaje HPS znati sprječiti prije nego se izazove šteta za naše planinarstvo.

Kao i svake godine pozivamo planinarska društva, županijske i gradske planinarske saveze, ali i pojedince da češće izvješćuju o svom radu u našem časopisu ili da takve izvještaje šalju u Ured HPS-a, ne samo zbog obavljevanja planinarske javnosti, već da i budućim nařastajima ostavimo pisani trag o našem radu.

Zahvaljujemo svim dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima i suradnicima, te planinarskim udrugama i svim planinarima HPS-a koji su ove godine svojim djelovanjem u hrvatskim i inozemnim planinama, podzemnom svijetu, ali i zalaganjem u mnogim ustanovama i tijelima pridonijeli da se postignu izuzetno vrijedni planinarski rezultati.

Zamjenik ministra kulture Zoran Šikić u HPS-u

GODIŠNJA PRIZNANJA I NAGRADE IZVRŠNOG ODBORA HPS-a

U ponedjeljak 18. prosinca 2006. održana je u Domu HPS-a, Kozarčeva 22, tradicionalna Novogodišnja sjednica na kojoj su dodijeljena priznanja Izvršnog odbora HPS-a planinarskim udru-gama, organizatorima akcija i pojedincima za koje smo doznali da su se istakli svojim radom tijekom godine, kao i ustanovama izvan HPS-a koje su pomogle naše djelovanje. Osim priznanja za naj-bolje u 2006. godini, dobitnici su primili i darove: kvalitetni dalekozor, planinarsku opremu, kalen-dar HPS-a i HGSS-a za 2007. godinu te nekoliko planinarskih izdanja. Evo popisa nagrađenih:

Najbolja planinarska udruga: **PD »Ericsson – Nikola Tesla«, Zagreb** za ukupan planinarski rad i povećanje broja članova u 2006., a posebno za organizaciju 14. Rusovog pohoda na Medvednicu s 400 sudionika, te za otvaranje obilaznice »Najviši vrhovi hrvatskih županija«.

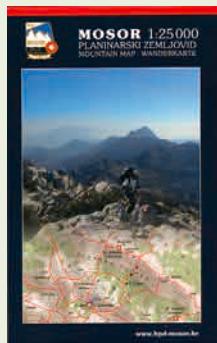
Najbolje organizirana akcija: **Dani hrvatskih planinara 17. i 18. lipnja 2006.** koju je na Mrkvištu besprijekorno organiziralo **HPD »Zavižan«, Senj**, a na skupu je sudjelovalo preko 900 planinara iz 60 društava i svi su bili kvalitetno smješteni i ugošćeni.

Najbolji društveni rad u svojoj planinarskoj udrugiji: **Siniša Petković, predsjednik PD »Velika Gorica«**, koji je u samo tri godine od osnivanja tog društva u najvećem gradu u kojem do tada nije bilo planinarskog društva, organizirao nekoliko izložbi, mnogobrojna predavanja i planinarsku školu s najvišom razinom predavača i izleta.

Najbolji planinarski dužnosnik: **Jasna Kosović, pročelnica Komisije za planinarske putove**, koja je u nepunih godinu dana na toj dužnosti, uz sve ostale poslove, izuzetno marljivo i kvalitetno organizirala rad te važne Komisije te potaknula i provela izradu novog Pravilnika i priručnika za markaciste.

Najveći planinarski uspjeh: **Branko Meštrić i suradnici** – zbog postavljanja **nove web stranice HPS-a** na vlastitom serveru i wiki sustavu, a koja svaki dan postaje sve veća elektronska planinarska enciklopedija, s vrlo uspјelim temeljnim dizajnom stranica i trenutno je sigurno najbolja web stranica nekog planinarskog saveza u svijetu.

The screenshot shows the homepage of the website plsavez.hr. The header features the text "plsavez.hr" and "Hrvatski planinarski savez". Below the header is a decorative graphic of a landscape with hills and clouds. The main navigation menu includes links for "Alan Čaplar", "Korisničke postavke", "Odjava", "Traži" (Search), "po naslovima" (by titles), and "po tekstu" (by text). The page title "Hrvatski planinar" is displayed prominently. At the bottom, there is a footer with links for "Planinarsko", "Planine", "Planinari", "HP", "HGSS", "Nova", "HPS", "Planinarske obilaznice", "Alan Čaplar", and "Hrvatski planinar". There are also links for "uredi", "Info", "Osvježi", "Brisi pojavljucu", "Sruši", "Moja stranica", and "Odjava pretprije na obavijesti".

Najbolja web stranica na internetu članice HPS-a je stranica **HPD »Željezničar« iz Zagreba: www.hpdzeljeznican.hr** i to za sve stranice društva, sekcija i odsjeka, jer se teško odlučiti koja je bolja i aktualnija.

Najveći doprinos planinarskoj publicističkoj djelatnosti (dva dobitnika): **HPD »Mosor«, Split**, za zemljovid Mosora čiji je izgled i kvaliteta velik skok i bitan napredak u planinarskoj kartografiji u Hrvatskoj, te **Dario Švajda** za seriju članaka iz planinske medicine objavljenih u »Hrvatskom planinaru« kao vrlo poučno i važno štivo za sve planinare.

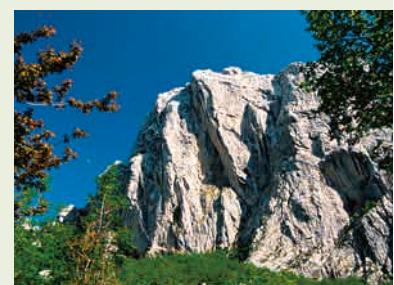
Najbolji upravljač planinarske kuće. Brinuti se o planinarskoj kući do koje ne vodi cesta danas je izuzetno teško i odgovorno i zbog toga, a posebno zbog nedavne obnove doma na Kleku koja je bila izuzetno naporna – **HPD »Klek« iz Ogulina** je i najbolji upravljač.

Najbolji domar: **Ivo i Ivan Tadin, domari planinarskog skloništa »Orlovo gnijezdo«**, jer za njih, njihovu gostoljubivost i brigu za svakog posjetitelja znaju i oni koji još nikada nisu posjetili to sklonište.

Najbolja planinarska kuća: **planinarski dom na Kleku**, koji je do sada posjetila većina naših planinara, a koji je ove godine obnovljen, pruža ugodan kutak ispod planine koja je u znaku našeg Saveza.

Najbolji vanjski suradnik: **Javna ustanova Nacionalni park »Paklenica«** s kojom Hrvatski planinarski savez, mnoge naše komisije (alpinizam, sportsko penjanje, planinarski putovi, vodiči, speleologija) i Hrvatska gorska služba spašavanja surađuje već desetljećima, a za 2006. možemo reći da je ta suradnja bila izrazito kvalitetna.

Posebno priznanje Izvršnog odbora: **Hrvatska gorska služba spašavanja** zbog obavljenih svih akcija spašavanja ljudskih života, ali u 2006. i zbog posebnog zalaganja da se Služba i zakonski uredi, čime je i njezin položaj u društvu konačno dobio mjesto koje odavno zaslужila.

Planinarska kartografija

Gdje smo danas i što nam donosi bliska budućnost

Branko Meštrić, Zagreb

Prije otprilike godinu dana mogli ste pročitati raspravu Željka Poljaka pod istim naslovom, ali s nadnaslovom »Planinarska povijest« (HP 11/2005, str. 368.). Ovim ćemo člankom nastaviti tamo gdje je Poljak stao, dakle na granici prošlosti, pa hrabro naprijed – u svjetlu budućnosti.

Zašto odmah u uvodu idemo s tako smjelom tezom? Upravo stoga što su se u tih godinu dana dogodile dvije stvari, koje su, po svoj prilici, graničan iskorak na ovom području. No prije ovih noviteta vratimo se upravo tamo gdje je prethodnik stao – do karata SMAND-a.

Vodeći planinarski kartograf

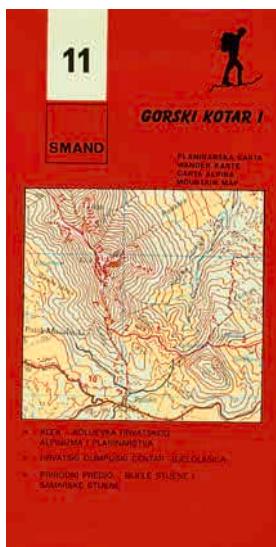
Jedini hrvatski planinar za kojeg se može reći da se posljednjih 30 godina sustavno bavi planinarskom kartografijom jest ing. Zlatko Smerke. Još je uvijek aktivan: nedavno su izашle njegove karte Ravna gora i Žumberačko gorje, a u pripremi su Gorski kotar, Čićarija i Dugi otok. Većina čitatelja vjerojatno poznaje te karte pa bih, samo radi usporedbe s ostalim kartama, ovdje spomenuo da su Smerkeove prilično sadržajne i da sadrže velik broj informativnih i korisnih dodataka, uglavnom po rubovima i manjim odsječcima. Treba spomenuti i to da kao iskusan planinar i orijentacist, Smerke i dalje osobno provjerava stanje na terenu, dok mnogi danas izrađuju karte samo precrtajući njegove. Novost je da je dio njegovih karata dobio i suizdavača (ili, bolje reći, pokrovitelja); uglav-

nom su to uprave nacionalnih parkova ili parkova prirode koje pojedina karta zahvaća ili pokriva. Najveća je novost – koja to još zapravo i nije, jer će premijera biti tek pri izdanju sljedeće karte – da će uz karte biti priloženi mali planinarski vodiči s detaljima i referencama na oznake na karti.

Parkovi i »šikare«

Iako nadnaslov sugerira, ovdje nije riječ o uređenim i neuređenim krajobrazima. Uprave nekih zaštićenih područja, napose planinskih, odlučile su kartirati svoje površine i to na vrlo profesionalan i kvalitetan način, a u karte su ucrtale sve objekte od vlastita interesa, ali i planinarske objekte, kontrolne točke te markirane planinarske putove.

Valja primijetiti da su te karte uglavnom profesionalno izradile relevantne kartografske institucije i da su kvalitetno opremljene, uglavnom tekstualnim prilogom o samom zaštićenom području, najčešće višejezično, a nekoliko njih ima, uz ostalo, npr. i detaljne prikaze svih planinarskih kuća te popis i opis planinarskih staza. Iako te karte uglavnom nazivaju turističkim, možemo ih s punim pravom smatrati planinarskim kartama jer su na njima precizno ucrtani i planinarski putovi i kuće. Nažalost, ima i uprava parkova koje nisu ništa obilježile, niti izdale ikakvu kartu, ali vrlo uređeno naplaćuju ulaznice ili naknade za parkiranje ili... No, budući da to nije tema ovoga članka, vratimo se zemljovidima.

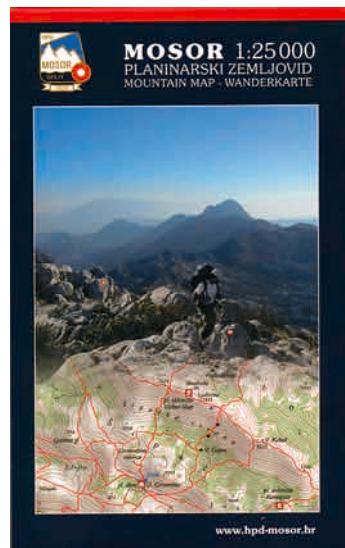

Naprijed naši!

Velika su novost – koja to, znamo iz povijesti, zapravo i nije – zemljovidi koje izrađuju sami planinari. Prve planinarske karte objavljivali su upravo planinari, odnosno planinarska ili slična društva, da bi olakšala svojim članovima ili turistima njihove »laznje«. Iako i danas imamo veći broj karata kao priloge raznim vodičima i dnevnicima planinarskih obilaznica, osvrnut ćemo se samo na dva izdavačka pothvata, malo i s tržišnom ambicijom. Poticaj za ovu raspravu jest nedavno objelodanjena karta »Omiška Dinara« u režiji splitske tvrtke »Dinaridi«, koja se na neki način nadovezuje na sličnu akciju HPD-a »Mosor« koje je izdalo zemljovid Mosora. Budući da su to velika iskoraka u planinarsku kartografiju, red je da se na njih pobliže osvrnemo.

Najprije ono po čemu se razlikuju! Dok je nosilac projekta izdavanja karte Mosora HPD »Mosor«, dakle planinarska organizacija, i to kao izdavač i obrađivač terena, drugom projektu, »Omiška Dinara«, nakladnik je tvrtka »Dinaridi«, a obrađivač terena »Dinaridi adventure team«. No, pogledamo li u popise suradnika, uočit ćemo da se velika većina poklapa i očito se između tih dva izdanja »nešto dogodilo«. No, nesumnjiva je veza u osobi autora – u oba slučaja potpisani su Rudolf Schwabe – a sličnost se nastavlja u samoj izvedbi.

Posrijedi su vrlo pregledne i »čitljive« karte koje se temelje na TK25 DGU podlogama, ali i vlastitim izvorima autora. Reljef je prikazan klasičnim slojnicama s TK25, ali i pojačan »sjenom« planinskog masiva koja potječe od sjevernog (!?) svjetlosnog izvora. Na karti su vrlo

točno ucrtane planinarske staze dobivene GPS snimanjem na terenu, a jednako točno locirani su brojni objekti zanimljivi planinarima i turistima.

Na poledini zemljovida Mosora ponovljena je karta istog mjerila, ali s visinskom skalom koloriranja, koja u kombinaciji sa spomenutim sjevernim sjenama daje malo neobičan dojam. Na karti Omiške Dinare korisnik ni uz najbolju volju ne može utvrditi logiku koloracije (nedostaje skala), tako da je pozadina ista kao i prednja strana – jedino bitno žuća i s ublaženim slojnicama. Na pozadini nema dodatnih sadržaja – tu su brojčane oznake – a svi su prilozi prebačeni u knjižicu koja je priložena zemljovidu, što donosi neke prednosti, ali i mane.

Kao pozitivan primjer kako odličnu planinarsku kartu dopuniti korisnim i zanimljivim sadržajima, spomenimo tekstove i slike koji su »nalijepljeni« na poledini karte Mosora. Najbolje je da ih pobrojimo: najprije, tu je mali tekstualni vodič kroz Mosor, s nekoliko skromnih fotografija, ali i sažetom engleskom verzijom; slijedi prilog o povijesti Poljica, prikaz HPD-a »Mosor«, a potom kvalitetan tekst o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, s naputcima i savjetima. Iznenadjuje »okvirić« s parametrima podešavanja GPS uređaja, koji služi za usklajivanje s koordinatnim sustavom samog zemljovida (tzv. *Map Datum*). Vrlo korisno i do sada nevideno! Ne treba zaboraviti ni kratke prikaze s fotografijama četiriju planinarskih objekata na Mosoru. Međutim, pravi su pozadinski biser deset odabralih tura po Mosoru, s detaljnim opisom, vertikalnim profilom i posebnim brojčanim

Planinarski zemljovid obvezni je dio planinarske opreme

U protekloj godini dogodilo se nekoliko stvari koje su, po svoj prilici, veliki iskoraci na području planinarske kartografije

orientirima (POI!) koji se ponavljaju u tekstu, na zemljovidu i na profilu. Što reći nego – izvrsno! Ne bez razloga, za taj zemljovid HPS je HPD-u »Mosor« dodijelio nagradu za najveći doprinos planinarskoj publicistici u 2006. godini.

A računala?

Znajući da nikako ne možemo dokučiti što se sve događa u računalima pojedinaca, ali i bešpućima interneta, pa čak ni u brojnim planinarskim izdanjima, pokušajmo se osvrnuti na neka dostignuća, trendove, a i probleme koji se postavljaju pred »sam svoj majstor« kartografiju, koju danas omogućavaju pa i izazivaju s vremena računala, pogotovo u sprezi sa sve dostupnijim GPS uređajima.

Najprije nekoliko rečenica o problemu kartografske podloge, jer je to glavna boljka koja muči sve one koji bi načinili ma i najmanji iskorak u kartografiju, pa se s kartom pojavili u javnosti (javna je tajna da se ti problemi razmjerno jednostavno zaobilaze u upotrebi za vlastite potrebe). Zapravo bi najprije valjalo reći da se stanje u posljednje vrijeme čak i poboljšalo, jer se nisu više ponavljale afere poput

one kakva se dogodila prije nekoliko godina biciklistima. Oni su, naime, formalno proglašeni državnim neprijateljima jer su narušavali »vojne tajne« skeniranjem i širenjem starih listova topografske karte bivše JNA. Neki od njih bili su čak zbog toga uhićeni i islijedivani, pri čemu se potpuno zaboravilo da se isti zemljovidi mogu legalno kupiti od Državne geodetske uprave za nekoliko desetaka kuna. A tu se nije ništa promijenilo: Državna geodetska uprava jedina je ovlaštena voditi brigu i o službenoj državnoj kartografiji, za što ih kao porezni obveznici plaćamo, da bi nam potom, čak i za osobne potrebe – snalaženje u prostoru vlastite države – njihove karte bile praktički nedostupne. Naime, jedan list TK-25 (mjerilo 1:25000) stoji 75 kuna, a geokodirani TIFF istoga lista i deset puta više. Cijela Hrvatska ima 603 TK-25 lista i jednostavnom računicom može se dobiti vrtoglav iznos koji bi trebalo platiti za nabavku cijelog seta karata Hrvatske. U mnogim je zemljama takva karta besplatna za sve one koji ih koriste za osobne potrebe.

Mnogi planinari taj problem rješavaju tako da izrađuju karte bez podloge (staze lebde iz-

van prostora), tu i tamo »posude« komadiće podloge iz službene kartografske produkcije, pa sve malo zamute, pokvare. Koriste se i posve neprimjerene podloge raznih autokarata i drugih turističkih izdanja koje se mogu pronaći na internetu, ali što je u osnovi opet ilegalno. Ovaj se časopis u posljednje vrijeme koristi sjenčanim reljefnim modelom koji je izradio grafički urednik samo njemu znamen trikom, a često se objavljaju i derivati raznih »elektroničkih« karta pridošlih iz GPS svijeta. Prilično je popularan i *GoogleMap*, svojim opće dostupnim satelitskim snimcima.

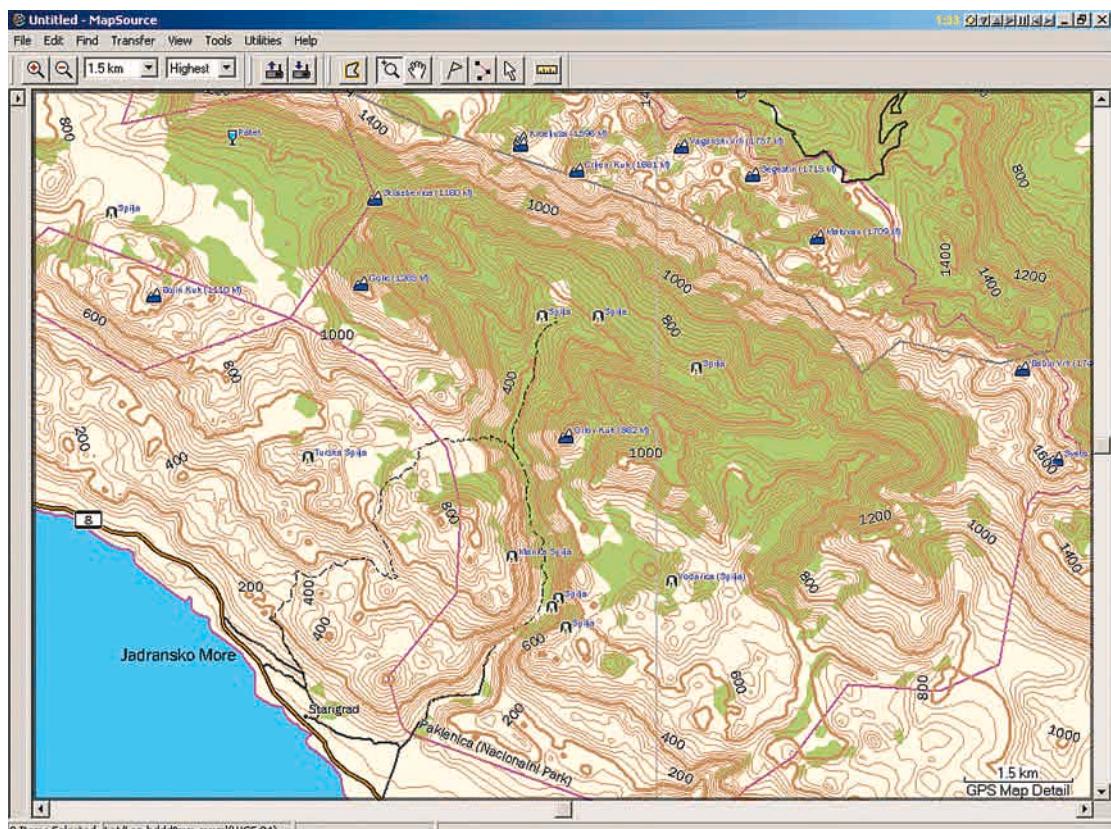
O alatima za osobnu kartografsku produkciju ovdje ne možemo mnogo reći – tema ipak zahtijeva malo veći prostor. Jasno je da je odabir alata ipak stvar ukusa pojedinca ili interesne skupine pa se neki koriste *OziExplorerom*, drugi se kunu u *MapMaker*, a mnogi svoje potrebe rješavaju na spomenutom *Google Earthu*

ili nekom njegovom derivatu, npr. wikimapia.org. Korisnici GPS uređaja obično rabe alate koje dobiju u paketu s uređajem, do sada tipično u varijanti bez topografskih podloga.

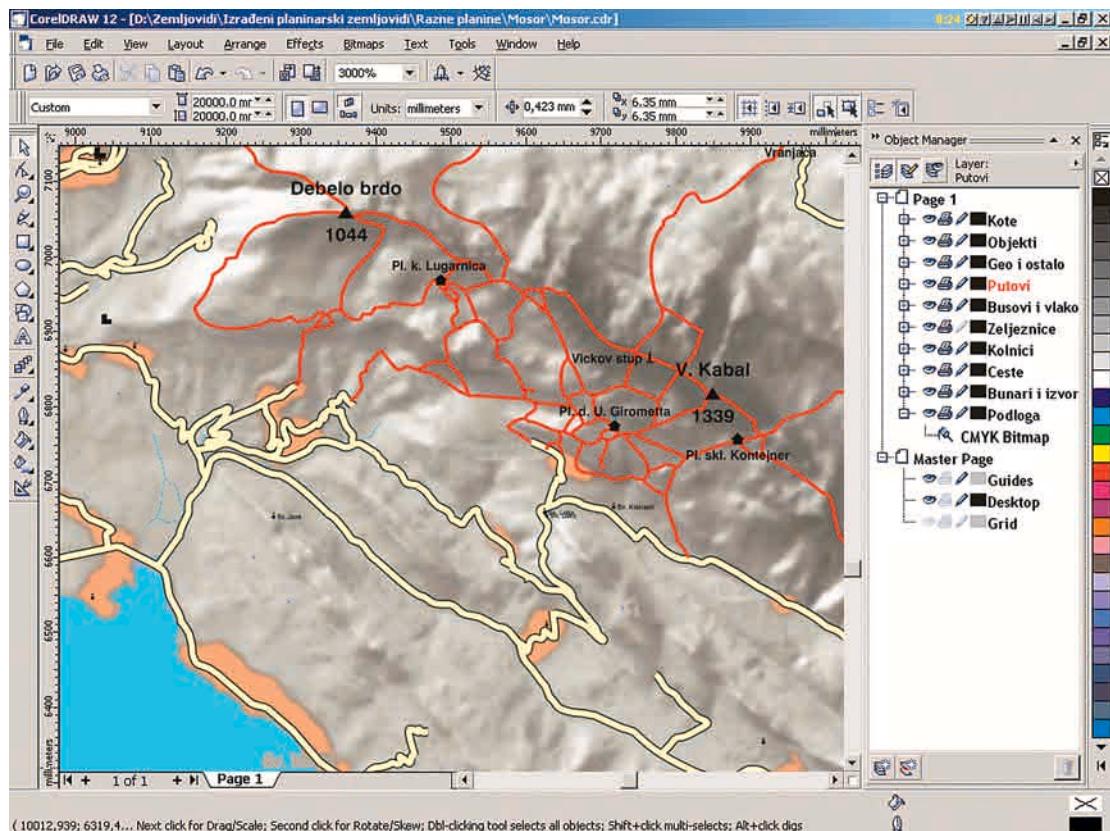
Novo doba planinarske kartografije

U samo nekoliko dana na hrvatskom su se tržištu našle dvije digitalne topografske karte, najprije *topoHR* tvrtke »TopoMAP«, a potom i *AdriaTOPO* proizvođača »Navigo sistem«.

U oba je slučaja riječ o digitalnoj topografskoj karti, koja se temelji na TK25; no korisnik mora računati s time da se ove vektorske karte još uvjek ne mogu u detaljima mjeriti sa starim ili novim TK25 kartama. Tu se ipak radi o više ili manje stiliziranim i pojednostavljenim podlogama, s modelom terena sa slojnicama od 25 metara, vrlo detaljnoj cestovnoj mreži, planinskim vrhovima i objektima. No, jasno je da su to ipak topografske karte, a da bi doista bile i

Vektorska karta Hrvatske na računalu (na slici: AdriaTOPO)

(10012,939; 6319,4... Next click for Drag/Scale; Second click for Rotate/Skew; Dbl-clicking tool selects all objects; Shift+click multi-selects; Alt+click digs)

Prikaz izrade planinarskih zemljovida za potrebe ovog časopisa

planinarske, nedostaju im planinarski putovi i mnogi drugi planinarima potrebni sadržaji.

S druge strane, riječ je o digitalnim kartama koje nisu fiksirane na podlozi već i po izdavanju žive svoj život, tako da se od njih može očekivati mnogo dobra. Najprije, svaki korisnik može dodavati točke koje ga zanimaju, a i neki planinari su već pokrenuli akciju prikupljanja i uređivanja GPS-snimaka planinarskih putova, no tek kad se taj posao odradi, moći ćemo se zaista približiti planinarskoj karti.

Snaga je tih karata u njihovoј praktičnosti pri korištenju na terenu, jer se obje koriste upravo na GPS uređajima, a to znači posve automatsko pozicioniranje i laku orientaciju na terenu. Dakle, uvijek već na prvi pogled znate gdje ste i vrlo lako na karti označene objekte prepoznajete na terenu.

No, tu priča tek počinje, sa svim blagodatima navigacije. Naravno da se očekuje i tehnički napredak same platforme. Već sada možete

birati između kompatibilnih uređaja, od praktičnijih, džepnih, sa sitnim ekrančićima, pa do velikih s 3–4" ekranom. Za očekivati je da će se ekrani i dalje povećavati, tj. da će se popravljati njihova čitljivost, a i sama GPS točnost, koja je s novim *SiRFstarIII* čipsetom sad već zavidna i u problematičnim uvjetima klanaca i šuma. Kad se tome dodaju barometrijski visinomjeri i elektronički kompasi, koji su već skoro standardni u modernim GPS uređajima, valja nam se zaista zabrinuti za naše dobre stare magnetske kompase.

A što je s kartama, onim pravim papirnatima? Nije pametno prognozirati u ovim ranim godinama 21. stoljeća, no valja nam, pomalo romantično, vjerovati da će preživjeti. Jest da je praktično u nekoj terenskoj nevolji baciti pogled na skroman ekrančić GPS-a, ali čari planiranja hodnje na lijepoj i detaljima bogatoj karti koja zauzima veći dio poda neke planinske livade... eh, što to može zamijeniti? Ili ipak...

Iz planinarskog dnevnika jednog župnika

vlč. Blaž Tota, Zagreb

Tijekom desetaka godina planinarenja svatko od nas ponešto i zapiše. I moj je planinarski notes pun razmišljanja, kako o samoći i miru koji osjetimo u planini, tako i o susretima i dogodovštinama iz planine. A nađe se ovdje svega, manje i više zanimljivoga. Otkako sam u mirovini i više ne vodim župu, imam više vremena za prelistavanje zabilježaka. Pronađem tako poneku zgodnu criticu koja kao kamenčić može biti poticaj drugima. Pa i ja, bez obzira na svoje godine, još uvijek nalazim »kamenčice« u tekstovima drugih planinara, vadim ih i bilježim upotpunjavajući neki svoj »mozaik« dogodovština i osjećaja. Pri tome sam sretan što poticaje drugih mogu »prikopčati« na svoje doživljaje i misli.

No, da ne duljim, nekoliko sam »kamenčića« upravo iskopao iz svojih bilježaka da ih ponudim našim čitateljima. Možda će se nekome svidjeti!

Žđ na »Crvenastoj ljepotici«

Budući da mi kao župniku nije bilo moguće planinariti vikendom, to sam u planine išao radnim danom. Nije to ni loše; domovi u Alpama manje su »zasedeni«, a i planine i staze nisu tako napućene, pa se čovjek može više posvetiti sebi i svojim mislima.

Toga sam ponedjeljka okupio društvo od osam »iskusnih« srednjoškolaca i mladog župnog kantora (orguljaša). Do petka, kada se vraćamo, župu će voditi mladi kapelan. I on je planinar, družio se s mladima, vodio ih na izlete, a bio je naočit i veseo. I meni je bilo žao, ali stariji svećenik iz susjedne župe ovoga nas puta nije mogao zamjenjivati. A i radi župljana netko treba ostati. Jednom je svećenik nakon ovakve

BLAŽ TOTA

Velečasni Blaž Tota i još tri svećenika pokraj križa na vrhu Gross Venedigera

zamjene rekao kako mu se vjernica koja je pomagala oko »farofa« požalila: »Znate, prečasni, mi vam imamo dva tak dobra svećenika, ali bi nam dobro došel i jedan starejši kaj bi bil stalno doma!« Tako se ovoga puta kapelan ostao brinuti o kući.

Krenuli smo na Škrklaticu, »Crvenu ljepoticu« (stijene sadrže velik postotak boksa), planinu koja je tek malo niža od Triglava, ali

svakako i zahtjevnija. Iz Svetog Martina na Muri – što automobilima, što pješice – za pet sati bili na Aljaževu domu, a onda četiri sata lagana uspona do Pogačnikova doma (2050 m), na kojem ćemo noćiti. Upozorih sve da ujutro uzmu po četiri litre vode »po grlu«. Dogovor je da idemo preko Dolkove špicu na sipar koji je već pod stjenom Škrlatice. Uspon na Dolkovu Špicu uvijek je težak, a spust po siparu i sklizak.

Ujutro u šest smo doručkovali i krenuli. Prešli smo Kriške pode, jezera i dalje ispod samog vrha Križa blizu razdvojne staze za Škrlaticu.

Postoje, naime, dvije staze na Škrlaticu: kroz Ruše i na Dolkovu špicu. Iako je mnogo teže, mladi idu preko Špice jer je put kraći.

Nakon obilnog doručka, svega pojedenog mesa, špeka i pašteta, sa strahom sam gledao kako voda i sokovi nestaju iz boca mojih prijatelja. Ponovih upozorenje da putem nema vode i da treba izdržati sve do povratka. Na pitanje imaju li još dovoljno vode izgledali su mi sumnjivo, posebno djevojke, koje su od početka puta zanovijetale što smo kapelana ostavili u župi.

Nastavljamo uspon preko Dolkove špicu sve jače se znojeći. Bili smo ujedno i sve blatniji,

I moj je planinarski notes pun razmišljanja, kako o samoći i miru koji osjetimo u planini, tako i o susretima i dogodovštinama u planini. A nađe se ovdje svega, manje i više zanimljivoga

ALAN ČAPLAR

posebno na dijelu tijela koji nam najsigurnije služi kao »kočnica« kod silazaka, ovdje uvijek skliskog po mokroj crvenoj zemlji na siparu. Prije samog uspona na stijenu krije-pimo se kod »Naravnog bivaka«. To je velik kameni blok koji služi kao najbolja sjenica, štiti od žarkih, ovdje jačih ultraljubičastih zraka. Gledam sa strahom: po dvije prazne boce vire iz džepova naprtnjača mojih prijatelja, a mi krećemo dalje pod stijenu po najvećoj sparini.

Preko na stijeni vidimo velik planinarski znak, koji svima što ovuda idu prvi put zadaje strah, jer se ne vidi nikakva staza. Tu počinju prvi klinovi i sajle po stijeni i žlijebu. Momci imaju muke, djevojka-ma treba neprestano pomagati, a župnik sada strogo naređuje, pazi na sve i upozorava.

Konačno, nakon svih »škrbin« i »prolaza« ispod Široke peći, na istočnoj strani Škrlatičine stijene, određujem odmor. Ovdje će početi »stopenasti« uspon. Kameničići na usponu čine svoje; mnoga su koljena postala krvava, ali uopće ništa

Jesen u Julijskim Alpama

BRANKO BALAŠKO

Vidik s vrha Škrlatice

ne boli. Stižemo na greben i idemo na sam vrh. Do sada je sve išlo bez poteškoća, uzdisanja i pritužbi.

– Napijte se sada dobro! – rekoh društvu.
– Ja više nemam niš' za piti – okuraži se jedna djevojka, dok su drugi šutjeli.

– Joža, izvadi flašu i daj Štefici i Božici, a ti Ksenija još nisi žedna, zar ne? – organiziram ih ja.

Slijedio je pregled svih ruksaka, da bih na kraju utvrdio porazno stanje: tu i tamo poneka boca s vodom, a ostale su uglavnom bile prazne. Kad li su ih samo ispraznili a da ja nisam ništa primijetio?! Ipak, kod mene su još četiri litre, a tu su kod »kantora« i dvije skrivene boce rizlinga.

– Župniče, te bumo na vrhu – rekao je.

I trebalo nam je na vrhu »da se dođe k sebi« i bolje uživa u vidiku na cijeli veličanstveni masiv Julijskih Alpi. Na Triglavu se vide Aljažev stolp i ljudi, a malo istočnije su i Kamniške Alpe...

Zrak je kristalno čist. Kiša se ispadala u nedjelju. Skriveni rizling, moja voda i sok čine da umor nestaje kao dim. Čestitanje, ponos, radost, neopisiv ushit.

– A što je ono tamo, ono daleko?! – neprestano netko zapitkuje.

Prepoznajemo Dolomite, austrijske i švicarske Alpe, Dachstein... Tisuće vrhunaca ukrašuje horizont na sve strane. Gledamo i pokušavamo u svojoj mašti zabilježiti taj pogled zauvijek. Zaneseni ljepotama beskraja ostajemo sat vremena na vrhu.

Nakon ručka trebalo je poći natrag, ali, nakon obilnog jela započet će prava žeđ. A nas osmoro imamo samo četiri litre tekućine.

Kad smo se ponovno našli kod »Naravnog bivaka« sva su usta bila suha, a sve boce prazne.

– Ivo, ni ti niš nemaš??!

– Ne velečasni, kad ste im sve dali dok su cendrali!

Tek ćemo predvečer stići do Pogačnikova doma, a dehidracija već počinje.

– Ići ćemo kroz Rušje, – kažem – tamo je u špilji zdenček, voda je izvrsna i ima je dovoljno!

Zakratko je ovo obećanje pomoglo i tempo se pojačao, no kako vrijeme prolazi, kuknjava je sve češća. Svaki čas netko sjeda i cmizdri, ali uglavnom svi šute. Valjda su im jezici zadebljali. A onda će Štefica očajno:

– Župnik laže! Rekao je da bumo za pol' sata pili najbolju vodu u Alpama i cijeloj Sloveniji, a od vode niš'!

Ivo mi prilazi. On je već bio ovdje, ali sada i on sumnja.

– Župniče, da nismo već prešli zdenček!? Cure su gotove. Himraju i vele da dalje nemreju.

– A da je kapelan z nama, on bi sigurno već bil kod zdenčeka i donesel im vodu – morao sam ih malo »napiknuti« – Ak' nemreju, zemite ih svaki jednu na leđa i nosite! Zdenček je tu, odmah iza ugla, pet minuta!

Gledali su me ne znajući je li župnik ljut ili samo lukav. Dakako, bilo je ovo drugo i kolona se diže i nastavi spuštenih glava »kak muha z moćnjaka«, kako bi rekli stari Medimurci.

Konačno smo kod zdenčeka. Špilja je duboka tridesetak metara i puna vječno zaledenog snijega. Lako se siđe; tvrde pete planinarskih cipela dovoljne su da načine stube u snijegu. Moja je kolona zinula kao mlade lastavice kad im mama doneše mušice. Šutnja dok smo Ivec i ja otišli s bocama prema »kotliću« vode na dnu špilje. Na spontan Ivin usklik »Voda!«, odozgo je šesterostruko odjeknulo »Voda!« Nakon prve litre svi su priznali da je to svakako »najbolja voda na svijetu«.

Tko nije okusio žđ (koja se često događa upravo planinarima) ne zna kakav je dar Božji voda i zašto je nju Isus uzeo kao simbol života vječnoga.

U drugoj se rundi sjetih svakome staviti žlicu soli u vodu, zlu ne trebalo, jer su neki već pridržavali rukama trbuhe, a žđ još nisu ugasili. Odmah nakon čaja na »Pogačniku« svi su bili u krevetima. Neki vjerojatno prvi put s novom spoznajom kako je divan izum krevet i to još s madracem!

Priča o kozorogu

Jesam župnik, ali ne mogu baš ni ja sve odmah zaboraviti. »Eh, šteta kaj kapelan nije bio s nama na Škrlatici.« Taj me je uzdah moje pratnje pratio tijekom cijelog izleta. I kantora sam čuo da gunda kako mu je »već dosta o tom kapelanu«. Zato sam smisljao »osvetu«. Želja mi se ispunila na silasku s Bovškog Gamsovca prema Luknji.

Na podnožju Gamsovca ima uvijek mnogo potpuno pitomih kozoroga. Pasu, leže i »ne fermaju« planinare.

– Na Luknji ču vam ispričati svoj susret s jednim starim kozorogom – rekoh.

Na Luknji se uvijek duže odmara i uživa. »Fantje z Trente« donesu često i »Zlatorog« ili Laško pivo sa slikom kozoroga (ili gamsa). No, evo te moje »pedagoške osvete«. Započeh priču.

– Sjećate li se onoga starog kozoroga što je sam ispod Gamsovca stajao i gledao u dolinu, a ja sam malo ostao i rekao da idete i da ču vas već stići? Ostao sam i pozdravio kozoroga. Vidim mu vlažne oči i u njima tugu i osamljenost. »Bog, stari moj«, pozdravih ga, »što ti je, držiš se kao da ti je 'kruh pura zela'?!« »Bog, stari moj«, on mi odzdravi i nastavi: »Ne pitaj što mi je. Teško mi je. Protjeran sam od stada. Protjerao me novi vođa, mlađi, jači. Preko dvadeset godina vodio sam stado, čuvao i učio mlađe, bđio i pronalazio nova pasišta i ljepote naše domovine. A sada je došao taj novi, brži, izdržljiviji, iako ne i iskusniji od mene, i svi odoše za njim. Osamljen sam ti i tužan, prijatelju. Nema pravde ni prave ljubavi ni zahvalnosti na ovom svijetu!« Rasplače se tako moj sugovornik. »E moj stari, smiri se«, tješim ga ja, »tako je i kod nas dvonožaca što se ljudi zovemo. Možemo si pružiti 'shape'. Da si ovih dana barem deset puta čuo kuknjavu o meni, znao bi da sam i ja u istoj situaciji.«

Slijedila je šutnja. A onda su proradili klikeri, počelo je kopčanje, pa ja zašutjeh. Jedan se dečko počeo hihotati, ali je zašutio vidjevši kako djevojke vade rupčice i brišu suze, jer moja je priča bila zaista uvjerljiva.

Pustio sam ih nekoliko minuta šuteći, i sam dirnut osjećajnošću i iskrenim poštenjem već gotovo odrasle djece.

Oh, draga, iskrena mladost! Uvijek sam branio i uvijek ču braniti mlađe naraštaje, koje toliki napadaju. One su prve i najteže žrtve civilizacije bez Boga, civilizacije materijalnog, standarda, strojeva i rada. Manipuliraju ih odasvud i pitanje je što može ostati od njihove slobode izbora i moralne odgovornosti. A oni su i dalje iskreniji i velikodušniji od nas starijih.

A moja priča? Završila je jednodušnim »Oprostite!«, koje se samo po sebi razumije jer je sve učinjeno i rečeno s ljubavlju.

Ah, ta imena!

Dinara ili Sinjal – još jednom

Krunoslav Milas, Zagreb

Medu toponomima naših planina zaista možemo pronaći svašta. Svaki naš kraj ima neki svoj naziv za poneki lokalitet. Najviše volim one odmah prepoznatljive, obično nastale temeljem samog izgleda nekog mjesta. Kad se planina zove Badanj, otpreveznamo kako izgleda. Jednako tako je i s Vaganom i Vagancem, imenima vlaškog porijekla. Čim čujemo te nazine, odmah znamo da je riječ o planinskoj dolini tanjurasta oblika. Zgodni su i nazivi koji potječu iz starih legendi (div Klek) ili oni koji vuku korijen iz staroslavenskih priča prilagođenih kršćanstvu. Takvi su, primjerice, Sveti Ilijia i Diva (ne od »djeva« već od »dev«, davo, vag).

Problem se javlja kod naziva za isto mjesto koji se razlikuje od kraja do kraja. Ne bih tvrdio da je naziv Dinara nastao srpskim protežiranjem toga naziva na štetu domaćeg imena »Sinjal«. Prelistao sam poneku knjigu i pogledao karte, i svagdje se samo spominje »Dinara« kao naziv za vrh, a svi drugi okolni vrhovi, od Kurozeba do Bata, navedeni su svojim imenima. Najviši je vrh uvjek bio Dinara.

Planinar Ivan Krajač penje se 1928. iz Vrlike na Dinaru (HP 1/1929), a on bi, kao odličan poznavatelj naših planina, sigurno znao i neko drugo ime da je bilo barem malo poznato. Pogledao sam i »Zemljopis...« Ivana Hoića iz 1909., koji spominje Dinaru kao jedan od tri najviša vrha Dinarskih planina. Ostala dva su Troglav (1910 m) i Janski vrh (1790 m). Jednako navode Frane Bulić i Lovre Katić u »Stopama hrvatskih narodnih vladara« u izdanju Književnog društva sv. Jeronima na kraju 19. stoljeća. Oni navode samo ime Dinara za vrh, a splet gorja nazivaju Dinarske planine. Spomenimo na kraju i Petra Zoranića, koji je prije

STJEPAN MILAS

pola tisućljeća napisao ovaj stih: »Da znaš, ja Krka zvana jesam, Dinarina kći, vila i gospodarica rike ove...«

Mislim da je to sasvim dovoljno da odviše ne listam po knjigama. Treba samo zaključiti da je naziv Dinara u nas općeprihvaćen i kao takav opravданo uzet kao naziv najvišeg vrha Hrvatske i zato mislim da na to ne treba više trošiti riječi. Želi li tko rabiti i neko drugo ime, na volju mu bilo! Poznavatelji planinskih toponima bez po muke znat će o čemu je riječ.

Više bih volio da se pozabavimo imenom najvišeg vrha Žumberačke gore. Ime Sveta Gera, koje su tom vrhu dali Slovenci, mi uporno

zastupamo kao svoje, dok oni za isti vrh danas imaju naziv Trdinov vrh. Da zbrka bude veća, na vrhu je naša kapelica Svetog Ilije, koja je obnovljena i mnogi je hrvatski planinari rado posjećuju, pa govore da idu do svetog Ilije na Svetoj Geri. Nije li to još gore negoli priča iz polovine 19. st. kad se hrvatska branila od mađarskih utjecaja zastupajući latinski, a ne hrvatski jezik!?

Govoreći o toponimima, treba uvijek imati na pameti da i nisu svi uvijek izvorno uneseni u zemljovide. Poznata je anegdota o austrijskim topografima koji su snimali prostor Hrvatske

tijekom 18. i početkom 19. stoljeća i bili zaista njemački pedantni: željeli su zabilježiti svaki vrh, čuku, jezero ili potok, a na moru otok i otočić. Vodili su sa sobom seljake da im govore svoje nazine za svaki pojedini lokalitet. Kad je našim seljacima već dojadila germanska pedanterija, nastao je niz prostih i smiješnih naziva. Tako su nastajali kojekakvi Kurozebi, Popova muda i slična imena. A tek nazivi pustih otoka po Kornatima! Ribarima s kojima su plovili i koji su im kazivali nazive otoka i vrhova po njima, očito su bila dosadila tolika zapitivanja pa je nakon tko zna kojeg otoka na pitanje »A kako se zove onaj tamo?« umorni ribar odgovorio: »Kurba!« Pedantni bi topograf odmah zapitao i za susjedni, još manji otok. »I to je Kurba«, provali naš ribar: »Ova je Mala, a ona druga Vela!«

Šalu na stranu, ali oko naših se toponima ipak ne treba previše uzrujavati. Prihvativmo uvijek najčešće korišteni toponim, ali ne zaboravimo da lokalno postoji i drugi naziv istoga mjesta, koji se može upotrebjavati i – riješili smo problem.

Kapela svetog Ilije na Svetoj Geri ili Trdinovom vrhu. Ili Svetom Ilijom?

Gorski kotar s mirisom agava

Boris Matak, Zagreb

Ponoć u metropoli. Pustoš. Šute ulice, šute i ljudi i ptice. I zrak kao da šuti. Ipak, malo života oko Glavnoga kolodvora. Stanje uobičajeno; poneka dama, ona dama, prijateljica noći kako kažu, pa poneki pijanac, mamuran i snen, i – drug milicajac. Šapka sa zvijezdom petokrakom, lička brčina ispod krvrava nosa najčešće, i opasni pendrek što kao nehajno visi ispod odebljeg struka. Idila svakonočna. Samo cvilež tramvaja na onom duplom zavodu ispred stanice okrutno bi poremetio pastoralu s damom, bocom i pendrekom.

Jednoga petka, u gluho ponoćno doba, opisanu idilu, uz škripnu tramvaja, poremeti i graja skupine planinara. Glasni kakvi već jesu, u toj prohладnoj ranoproljetnoj noći pohitaše naći toplo mjesto u vagonu ponoćnoga vlaka. Bez osrvtanja prema pijancima i pripadajućim organima dobrzaše do čuvenoga petog perona; ma ni dame ih nisu suviše zanimale – drugi je cilj pred njima. (Uostalom, kada su to dame u minicama plijenile pažnju momaka u pumpericama!?)

U vagonima mjesta koliko voliš, ali sve bijaše hladno. Hladno kao noć što se nekim bijelim čipkama prilijepila za prozorska stakla vagona. Bit će toplo. Da, bit će toplo, ali tek kada prikopčaju lokomotivu. Prije polaska. Tehnika je to. Do tada brlju ili dvije, loza ili šljiva, svejedno (za one nacionalno osvijestene bili su tu »Trenk« i »Zrinski«), pa i ponoć i nula pet minuta brzo bi stigla. A bilo je i udobno. Ima već nekoliko godina kako je suvremeniji željezničarskozeleni skaj zamijenio klupe s drvenim letvicama, što bijahu ispolirane stotinama i tisućama stražnjica do visokoga sjaja, pa su se i na škrtoj rasvjeti vagona caklile kao ka-

mene ploče punostoljetnoga dubrovačkog Straduna.

Reski zvižduk prometnikove zviždaljke točno u ponoć i nula pet značio je da Veliki doživljaj počinje. Jer, uistinu, prije tri i pol desetljeća, svaki je izlet bio doživljaj. Put u nepoznato. Otkriće novoga. Ushit do neba. Pamćenje za čitav život.

Cilj je bio Medvedak*. To je tamo neki vrh preko kojega se, na tek otvorenoj Riječkoj transverzali što se od Lovrana preko Učke i još nekih vrhova, za koje do tada čuli i jesmo i nismo, markirani put spušta sve do Crikvenice i plavoga mora.

Vožnja do Drivenika prošla je u snu. Što brlja, što u trenutku pregrijani vagoni, ubrzano nakon polaska učiniše svoje. A svoje je već u Fužinama učinio konduktor, gotovo preslikala onog milicajca s Glavnoga kolodvora (samo mu je petokraka bila nešto manja i imala je krila); dižte se planinari, sad će Lič, pa Drivenik... 'ajde, bio je neumoljiv.

Silazimo na pustoj stanici. Samo jedna zgrada i više ništa i ništa. Oštar, poput britve oštar zrak u trenutku je bunovnu skupinu pretvorio u spodobe smiješnih pokreta što su neusvirisl gibanjem pokušavale obeshrabrujući hladnoću pretvoriti u nešto podnošljivo. Pomoćno došavši k sebi, prepoznajemo zbilju. Nebo prepuno sjajnih treperavih zvjezdica, nezagubeno svjetlima i smogom velegrada, iskričava korica snijega, tanka, tek toliko da opravda ledeni ugodaj, te na obzorju jasno prepoznatljiv

* štokavski Medvjedak, lokalno ikavski Medviđak; vrh na primorskom rubu goranske ploče (op. ur.)

obris grbe. Medveđak, dakako. Naš je cilj tu pred nama. Na dohvati ruke, reklo bi se.

Odavno je svanulo kada smo konačno stigli do strmog proplanka ispod kamene gromade. Valjalo je učiniti još samo taj posljednji koracić. I opet kriva procjena! Koračić se pretvorio u zalogaj. Popriličan! Jer obilje strmih litica bez klinova ili sajle, ali s hladnim, mjestimice zaledenim žljebovima i oštrim bridovima, zahtijevalo je mnogo volje, opreza, spretnosti i snage da se stigne do zaravnji na vrhu. Jasne markacije više su se činile kao likovni eksponati na zidu neke galerije nego kao putokazi što smo ih navikli gledati na uhodanim planinskim stazama.

I onda vrh. Oduševljenje viđenim, nagrada za sve drndanje prošle noći, tabanjanje makadamom u praskozorje i ne bezopasno veranje uz nazubljenu grbu, u trenutku je izbrisalo svaku pomisao o vječnom besmislu.

Kvarner na dlanu. Kvarner obasjan ranojutarnjim sunčevim zrakama što pod najboljim kutom obasjavaju sve što se vidjeti može. Vidik za oko, za dušu, za leću fotoaparata. Kao da se jasno vide i rogovi Istarske koze tamо na padinama Male Učke. Gotovo da ne biste povjerovali. Valja doći i uvjeriti se osobno! Ostali bismo ovđe, ovako blejeći u prostrtu ljepotu i čitav dan, ali trebalo je poći; do Crikvenice ima još poprilično puta.

Silaženje do staze bijaše manje opasno; sunce je odledilo stijene – vibrami su čvrsti i sigurno odradili svoje. Hodanje do Grižana bijaše zapravo tek ugodna šetnja bez napora i teškoća.

ANTOVO. Na poveljkoj kamenčugi natpis. Nekako izblrijedio, djeluje staro kao da je zabilježen još u ono doba kada je živio i čovjek čije se ime spominje. Julije Klović. Giulio Clovio,

Schiavio i svakako još, ovisno od toga tko bi prisvojio talent i djelo toga besmrtnoga genijalca.

Razumijem se ponešto u crtanje i ostala risanja pa se zamislili. Gledam dolinu pod sobom pa je pokušavam vidjeti kakvom je izgledala prije dvadesetak godina. Mislim da kućica baš i nije bilo ovoliko, niti su im krovovi bili ovako crveni, a i cesta što vijuga od Križića prema Bribiru, teško da se crnila od sloja asfalta. A ni u grižanskom zadruga-dućanu teško da je bilo »kemijske« i flomastera.

To prije dvadeset; a prije stodvadeset!?

Krovovi? Pojma nemam!

Cesta? Da, put kolni, bijeli prašnjavi.

Žice dalekovoda! Što je to?

Škola? Gdje je to?!

Razred s nastavom likovnog odgoja? Što je to i gdje je to?!

Dobro, ali mali je Juraj, sin težaka i pastira rođen prije, ne dvadeset ili sto, nego prije četiri puta sto i sedamdesetak godina još!

Dobro, pa kako je onda mali Juraj, sin težaka i pastira, i sam pastir, čoban, sluga Božji i sluga svačiji, postao Julijo Klovijo, Slavijo i svašta još?

Dugo me je mučilo kako je Juraj postao Michelangelo minijature. I još koješta! Odgovor na preveliko pitanje došao je poslije, a s njim i spoznaja da planinarenje nije samo pusta hodanja; koliko se troše donovi na gojzericama, toliko se obogaćuju i vidici, znanja i spoznaje...

Grižane, jedno od vinodolskih naselja (nećemo ovoga puta o »stoljeću trinaestom«, »Vinodolskom zakoniku« i glagoljici), ime je dobilo po griži, grižama, glatkim kamenim pločama koje se tako lako kalaju od brdovitog bedema što po sjeveroistočnoj strani čini obod vinorodne doline.

Eto, te mrke sivkaste ploče, malome su Jurju bile i štafelaj, i arak papira iz našega »bloka br. 5«, i, ili, platno što čeka svoje uljne namaze!

A kist, olovka, flomić...?

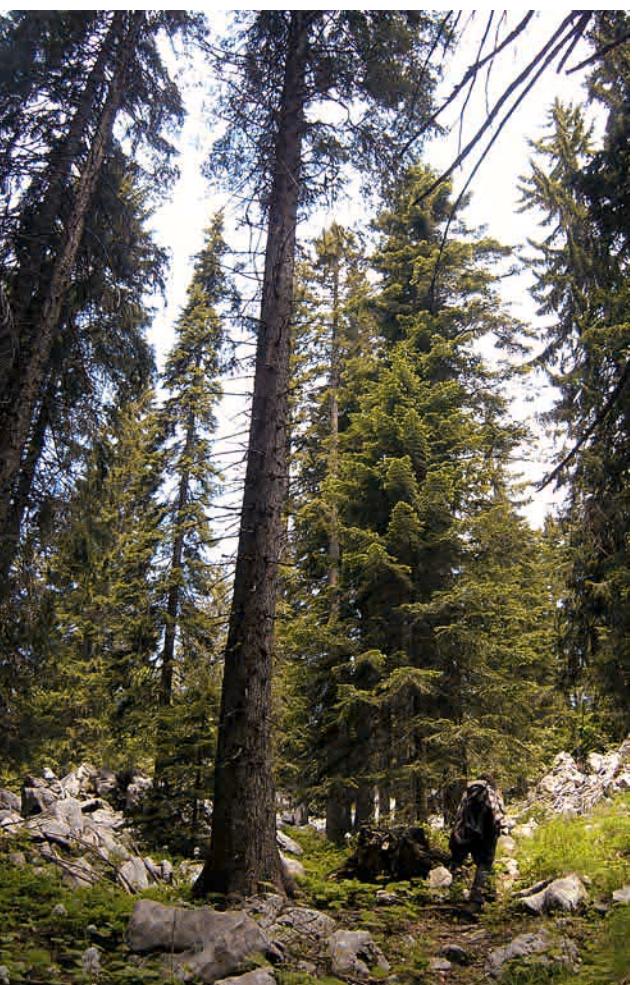
Čobani k'o čobani; blago čuvaju, uz vatricu se griju. Po vatri – ugarci ostaju. I evo olovke! Za urođeni talent što kao vulkan traži da se iz mračnih dubina probije na danje svjetlo, i griži i ugarak bili su dovoljni da se iscrta, objelodani, ono što duša i oko vide.

Kažu, bile su to skice, slike koza, ovaca, magaraca... svega onoga što čobana okružuje i s kim živi svakoga božjeg dana. I trajale bi, po ljudadama razasute, sve do prve kiše...

Ipak, poneki još neisprani crtež ne bi prošao nezapažen. Među župnicima, zasigurno se pronio glas: ...dečko je posebnoga dara; svijetla budućnost sad stoji pred njim, postat će... Ostalo je povijest.

U Crikvenicu bi stizali u rano poslijepodne. U to mračno doba prije tridesetak godina, svjetle su točke bila radnička odmarališta. I »Nama« je imala svoje. E moj narode, kakav »Sheraton«! U Zagreb nismo žurili.

Medvedjak, Kobiljak, Zagradski vrh, zapisano je u planu izleta našeg planinarskog društva za ovu jesen. Udoban autobus »iza Cibone«, kavica kod Ravne Gore i za manje od dva sata evo nas na ishodištu.

Prostrane šume najljepši su ures Gorskoga kotara

Zlobin, goransko mjesto na granici Primorja i Gorskoga kotara. Putokazi na asfaltnoj cesti su jasni: Fužine 9 km, Crikvenica 23. Putokaz, planinarski, u blizini željezničke stanice jednako je jasan: strelica prema sjeveru – Tuholić, Risnjak, strelica prema jugu – Medvedak, Crikvenica!

Prije polaska okrjepa. Konoba »Na fili« pravo je otkriće. Stogodišnja tradicija i neočekivano primjereno uređen prostor gotovo da nametnuše misao – šteta što ne »padaju sjejkire«, pa da ostanemo tu gdje jesmo. No vrijeme bijaše predivno. Nije potrebno opisivati raskoš ranojesenjih boja na šumskom putu što se lagano uspinje prema jugoistoku, prateći trasu željezničke pruge. Jučer je padala kiša.

Noćas, ili jutros, ili možda tek maloprije, istim ovim putom hodao je i medvjed. Jasni tragovi govorili su svoje. Ova staza baš i nije za neke romantične šetnje, šetnje s onim primislima ili samo šetnje nepromišljene i samotne.

Nakon sat vremena, na ne baš preglednom mjestu, ustanovisemo da put vodi kroz prolaz u nasipu željezničke pruge. Gore, s nasipa, malo dalje iza zavoja, kojih nekoliko stotina metara, ugledao sam iz davnina poznatu zgradu. Željeznička stanica Drivenik. Sama, i danas kao i nekada stoji tu da pozdravi vlakove što prolaze, da pozdravi vlak koji stane i da ne pozdravi nikoga, jer nitko ovdje kao da sići neće. Društvo je pobrzalo stazom, a onda neodlučno stalo. Na putokazu – Drivenik. A mi bismo na Medvedak. No, nigdje staze, oznake, markacije. Krenusmo smjerom putokaza.

Očekujemo odvojak prema vrhu. Nakon nekog vremena – rusvaj. Raskošan, kakvim ga samo šumari napraviti znaju. Napravili su cestu. Cesta čini zavoj. Mogućnosti su dvije. Markacije niti jedne. Vratismo se do posljednje viđene. Pa vidjesmo sljedeću. Nekako ne baš u smjeru u kojem bi trebala biti – no, što je, tu je! Krenusmo. Naravno, nakon kojih sat (ili možda pola) stigosmo pod željeznički nasip. I željezničku stanicu Drivenik.

Negdje oko dva popodne okupismo se na medvjedoj grbi. Pogled zaplijeniše impresivni kvarnerski motivi, pa u trenutku kao da zaboravimo sve domaloprijašnje tegobe. Sunce je udaralo s jugozapada, kao da nas tjera da se okrenemo i uživamo u prekrasnim goranskim vidicima. Pogled mi se zaustavi na Viševici.

Kapelski planinarski put u širokom se luku upravo povija oko ovoga vrha. Društvo pogledom prati trasu što ju je skupina entuzijasta svojim mladenačkim zanosom (i svim onim što taj i takav zanos prati) podarila naraštajima planinara, podarila ono najljepše što je Gorski kotar ljubomorno čuvao i skriva u svojim njedrima. Sjetih se Krampusa. Moram ga spomenuti.

Nama je ovdje na Medvedaku veselje po-kvarila činjenica da su već gotovo tri sata. Ništa od Kobiljaka, ništa od Zagradskog vrha, ništa ni od one predivne kućice zvane »Vagabund«,

što je s toliko duha i ljubavi drže i njeguju Draženka i Vlado Savić, a gdje smo se nakon hoda-nije trebali sastati s društvom s Viševice...

Krenusmo u dolinu prema Ličkom polju i Liču gdje će nas pokupiti autobus. U Tuku nas čeka topla večera i udobna postelja. I predsjed-nikova gitara prije spavanja, naravno.

I među planinarima se nade onih zadrtih či-stunaca koji i prije spavanja i nakon buđenja moraju oprati zube. U domu u Tuku to im je omogućeno, čak i toplo vodom. A mogli su se do mile volje i tuširati. Mislim da sam dovoljno opisao dom. Domaćinima svaka hvala i pohvala.

Jutro na Platku ni izdaleka kao ono juče-rašnje. Oblaci bi, kiša i bi i ne bi. Prva se izdvo-jila udarna skupina. Oni će kroz »grlo«, pa ispod Snježnika prema Guslici. Neko sam ih vrijeme pratio, a onda se odlučih za varijantu do Rimskih vrata pa lagano grebenom do vrha. Volim ponekad sam. Kada si sam, osjetila naj-bolje upijaju, doživljaj je potpun.

Evo me na 1506 metara. Karta doduše kaže 1505, ali koga briga za jedan metar. Guslica i slovenski Snežnik jednako se dobro vide. Nazi-ru se i Alpe, ali južina čini svoje. Poklonih se još jednom Risnjaku i Viševici u daljini, pa se spustih do doma na Snježniku. Doma!? Bio jednom jedan dom, s pogledom, s dušom, ma-gnetom. Valjalo je do njega doći zimi, ljeti, sve-

jedno, diviti se kamenom gnijezdu, uživati u to-plini i ozračju kuće.

Dočekao me domar. Metla radi svoje, dom se zatvara. Zapravo već neko vrijeme nije ni bio otvoren. Kad ovo budete čitali, možda niti kuće neće biti; potporni zidovi popuštaju, kroviste se urušava. Tužnu priču ljubaznog domaćina bolje i da ne prepričavam. Otužno zdanje sve govori samo za sebe. Tradicionalno dobar gulaš od divljači u domu »Sušak« na Platku nikako nije mogao sprati gorčinu doživljaja na kući pod vrhom Snježnika. Koje li je čudo potrebno da se umjesto izvjesnog, ipak dogodi ono što srce i srca planinarska prizeljkuju.

Kod »Cibone« bijasmo oko osam navečer. Opet se sjetih Medvedjaka i svih onih povratak od prije dva, tri i više desetljeća. Po izlasku iz vlaka, obavezno bi se otislo na »još jednu rundu ili dv'je«, tek toliko da se prepričaju još svježi dojmovi; sada, parkirani automobili nestrljivo nas dočekuju da nas odvezu do kupaonice i večernjeg programa na TV. Samo ono »bok do četvrtka« daje naslutiti da dolaskom u grad ne prestajemo biti »društvo«.

I na kraju: dobro, a gdje su tu agave iz naslova? E, pa tiskarska tehnika još nije osmisliла način da dočara i mirise. Zato, put pod noge; prijedlog je pred vama – ostaje vam samo da krenete i uživate.

Ličko polje, Kobiljak i Viševica s Medvjedaka

Najprije dolje, zatim gore

Darko Fischer, Osijek

Većina naših planinarskih pohoda i izleta izgleda slično – najprije se penjemo do privlačnog nam vrha, a zatim se spuštamo u dolinu. Usponi mogu biti teški, ali i silasci također mogu biti mukotrpni jer nas noge više ne služe kako treba, a želja nas vuče da što prije stignemo do odredišta. No, da može i obrnuto, najprije dolje, a onda gore, posvjeđaćiće naš ovogodišnji alpski primjer, koji ovdje opisujem.

Sjećam se da mi je prije četrdesetak godina planinarski prijatelj Bojan, s kojim sam započeo planinariti po slovenskim Alpama (a Bojan je već bio iskusan svjetski putnik i planinar), jednom rekao:

– Znaš, u Americi se može planinariti i drugačije. Najprije se spustiš, a onda se penješ natrag. Odeš do rijeke Colorado, pa se spustiš u njezin kanjon oko tisuću metara, u sve veću

dubinu. A kad siđeš do rijeke, moraš se ponovno popeti tih tisuću metara!

Nisam ni slatio da će nešto slično doživjeti prilikom ovogodišnjeg ljetnog pohoda osječkih planinara u Alpe, kad smo se s prijateljima iz susjednog Pečuha u Mađarskoj uputili na Mangart. Budući da Slavonci vole i u planine ponijeti mnogo kulena, vina i raznih drugih gurmanskih izazova, privlačna nam je bila misao da sve te đakonije povezemo u prtljažniku automobila, kako ih ne bismo morali nositi u naprtnjači na leđima.

Za ishodište smo odabrali kuću pod Mangartskim sedlom, na visini od 1900 metara, dokle smo stigli automobilom. Kako smo već prvi dan »skoknuli« do vrha Mangarta, što i nije bio neki naročiti pothvat za planinare koji su, iako žive u »ravnoj« Slavoniji, ove godine prošetali ne samo po Papuku, već i po Učki,

DARKO FISCHER

DIRK FISCHER

Velebitu i Kapeli, naš ambiciozni vođa Miro odmah se bacio u potragu za novim i većim izazovima.

Najviše nas je mamio markantni vrh Jalovca, koji nam je bio gotovo na dohvati ruke, ali naznaka »zelo zahtevna pot« uz opis staze s Mangartskog na Kotovo sedlo obeshrabrilna nas je u namjeri da ga posjetimo. Ostaviti ćemo Jalovec za neki drugi put, možda već za iduću godinu.

No, ispod Mangarta, na njegovoj talijanskoj strani, nalaze se dva prekrasna gorska jezera. Gledana ovako s visoka, posebno nas je očarala njihova smaragdna boja, pa nam je palo na pamet da se prošećemo prema njima.

Sa sedla vode dva puta prema jezerima: jedan izravno i zove se »Forcella Lavina«, a drugi ide prema bivku zvanom Nogara i dalje do jezera. Od bivka se natrag prema sedlu penje još jedna vrlo strma i zahtjevna staza, »Ferrata Italiana«, put osiguran klinovima i čeličnom užadi, kojim se možeći samo s odgovarajućom alpinističkom opremom.

U dvojni smo što da izaberemo.

– Neću dolje preko bivka – odlučan je Miro – jer će svи ostati tamo i nitko nećeći dalje do jezera!

Uz nešto kolebanja prihvaćamo ovakav prijedlog.

Krećemo od kuće ujutro, dok su livade na sedlu još u sjeni. Još je prohladno i ugodno za hodanje. Prvih dvjesta metara uspona do sedla svladavamo lako i brzo. Na sedlu je već sunčano, gotovo vruće, i skidamo sa sebe nepotrebnu toplicu odjeću. Ovdje počinje silazak!

Forcella Lavina je kameniti žlijeb, okrutno strm, »posipan« velikim kamenjem. S obje strane žlijeba su strme i visoke stijene. One nam prave hladovinu i štite nas od sunca. Ispod

stijena ima snijega, pa sa snježnih površina dopire ugodna i osježavajuća hladnoća.

Put je lako uočljiv i dobro markiran. Napredujemo polako, »s noge na nogu«, jer nam kamenje bježi ispod nogu, kotrlja se, odskače i leti dolje. Oprez, kamenje pada!

Pogled nam je uperen prema dolje i pokušavamo ustanoviti gdje prestaje ta prokleta strmina. Tamo, niže dolje, gdje se žlijeb širi u vododerinu, tamo je put manje strm. Samo da nam je stići donle!

Znam da je to varka – uvijek se put u daljini čini manje strmim. Tek kad dođeš do tog dijela koji se s visine činio lakšim, ustanoviš da je on i dalje jednako strm. Onda opet, kad iz vododerine prijeđeš na travnate staze, tamo će sigurno biti blago, udobno! No, kada stigneš tamo, još je uvijek strmina. Možda će u šumici biti lakše! Ako ne tamo, kad jednom zademo među

Mangart s talijanske strane

Odmor na prijevoju (Skala)

visoke i uspravne smreke put će biti ugodno ravan...

Napredujemo polako jer treba čuvati snagu za povratak. Kad stignemo dolje, bit ćemo tek na početku puta. Krenemo li nakon sat odmora, bit ćemo dovoljno svježi. Zastajemo malo na travnatom dijelu, u sjeni. Prikupljamo snagu za

posljednji dio spusta. Taj više nije težak, ali i to će se odužiti. Izlazimo konačno na čistine, a put postaje blag i prelazi u šumsku cestu. U daljinu se čuje žamor. Tu smo, jezero je negdje blizu!

Vidik s jezera na sedlo i vrh Mangarta je veličanstven. Zar smo stvarno bili na njemu? To nas oduševljava. A moramo li uistinu natrag do njega?! To nas već manje oduševljava.

Sat odmora uz jezero iskoristili smo da se okrijepimo jelom i pićem, da u jezeru operemo umorne noge i napunimo čuturice svježom vodom.

Spremamo se za povratak. Na putokazu je naznačeno da po putu koji smo odabrali treba tri i pol sata za uspon do bivaka Nogara. Stignemo li za pet sati, bit će još uvijek dovoljno vremena da se za dana vratimo do kuće.

Put nas u početku vodi kroz gustu bjelogoričnu šumu, vrlo strmom uzbrdicom. To nas ne brine: barem ćemo strmi dio puta prijeći hoda-jući hladovinom. Nakon više od sat hoda stižemo do gornje granice šume. Sjedamo u hlad pod jednom stjenom i kratko se odma-

DARKO FISCHER

Silazak prema jezerima tek je prvi dio izleta

ramo. Grlo i usta su nam suhi. Vode u čuturici je sve manje!

Ipak, sunce više nije tako jako, a počinje puhati i osježavajući vjetrić. Krećemo strmim putom preko livada prema stijeni. Jednoličnost uspona razbijaju odsječci puta osigurani klinovima i čeličnom užadi. Vrućina postaje podnošljiva, ali umor čini svoje. Žedni smo, ali zalihe vode moramo štedjeti. Brži dio društva odmaknuo je daleko naprijed. Lako njima, oni su možda već stigli do bivka i odmaraju se.

Uskoro čujemo ohrabrujuće povike naše prethodnice: Tu smo, kod bivka, ovdje je izvor!

Stižemo do malog izvora. Voda polako teče, dovoljno da za koju minutu napuni čuturicu. Opijamo se svježom izvorskom vodom. Do bivka smo stigli za četiri sata – brže nego što smo očekivali! Ovdje ostajemo dovoljno dugo da prikupimo snage za posljednji dio puta.

Preostali dio puta, uspon do grebena i zatim spust do kuće, nakon ovako dobrog odmora postaje ugodna šetnja. Ovce, koje su cijeli dan bile na ispaši i sada se vraćaju u dolinu na noćenje, svojim nas blejanjem podsjećaju da se dan primiče kraju.

Stigavši u kuću nakon 11 sati hodanja, nismo se uopće osjećali umornima. Prilično čudno, no tajna je u dobro raspoređenoj snazi. Večera je, naravno, svima dobro prijala, a kada se cijelo društvo okupilo u zajedničkoj spavaonici, zatražili su od mene da im za laku noć ispričam horor priču. Započeo sam ovako:

DARKO FISCHER

Najstrmiji dio puta

– Bili neki suludi planinari, popeli se na visoku planinu autom, a onda odlučili planinarići najprije nizbrdo u dolinu i zatim natrag. No, u dolini su se toliko najeli i napili da se nisu mogli ni pomaknuti...

Svaka sličnost s našim doživljajem toga dana puka je i zlobna podvala!

DARKO FISCHER

Planinarski dom na Mangartskom sedlu

Preko Biokova u jednom danu

Iz Milića na sjevernoj strani do Makarske

Gordana Burica, Split

U srcu svakog planinara čuči neka skrivena želja, neki neostvaren planinarski pothvat. Za mene je to dugo vremena bio uspon na biokovskog Svetog Juru sa sjeverne strane, iz Milića. Više puta sam se uspinjala od tunela na Turiji, ali iz Milića nikada.

Početkom travnja bilo je još dosta snijega na vrhu, ali naša srca nisu mogla odoljeti da ne pokušamo. Nikola, Ivan, Branko i ja uputili smo se u rano, prohладно jutro automobilom do

spomenutog zaselka na cesti od Zagvozda prema Vrgorcu. Doznali smo da je snijeg suh i čvrst, ali svejedno je sva potrebna oprema bila uz nas.

U Milićima smo nakratko popričali s mještanima i ostavili ih začuđenih pogleda. Uprtivši ruksake, počeli smo se lagano uspinjati. Prelazeći preko ograđenih vrtača, livadica i, na početku, djelomično popločane staze, planinar koji se uspinje tim putom može uživati u vidi-

GORDANA BURICA

GORDANA BURICA

Čini se da je toranj nadohvat ruke, ali treba još savladati strmu zaledenu padinu

cima i mirisima jutrom okupanog sela. Slutili smo da će to biti uzbudljiv i sadržajan dan jer je već u rano jutro bio obavijen plavetnilom, dok nas je gore čekala bjelina.

Početak staze dobro je označen, a i ostatak je solidno markiran tako da zabune ne može biti. Nakon sat i pol uspon je postao strmiji, a prve krpe snijega počele su se pojavitivati pod našim nogama. Kako smo napredovali, bilo ih je sve više, da bismo malo-pomalo zagazili i u pravi snijeg. Štapovi su nam dobro poslužili!

Ispod nas su se vidjela brojna sela i zaselci Zabiokovlja, a pred nama se pojavio impozantan televizijski toranj, prepoznatljiv s mnogih biokovskih snimaka. Stalno se činilo da možemo dobaciti kamen do njega, no još nas je gotovo dva sata opreznog gaženja po snijegu dijelilo od vrha. Imala sam sreću da su drugi prtili snijeg!

Nekakva se šutnja uvukla među nas i, slušajući tišinu, svatko od nas je bio sa svojim mislima. Čarobna bjelina oko nas i strma staza što smo je ostavliali za sobom dugo me je držala prikovana za misli i uspomene.

Ispod vrha ugledali smo skijaše, koji bi se jedan za drugim počeli spuštati prema nama, a onda bi hrabro, sa skijama u rukama, pošli uzbrdo. Eto, u Dalmaciji se može vježbati skijanje. Bili su to članovi HGSS-a iz Makarske.

Nakon gotovo tri i pol sata uspinjanja, uvlačenja i izvlačenja nogu iz snijega, počeo nas je svladavati umor. Odašiljač je bivao sve bliži, a žuta ograda ceste na vrhu polako nam se približavala. Prešavši je, osjetila sam olakšanje: konačno suho tlo, asfalt pod nogama.

Ponosna i zadovoljna sjela sam s društvom pred kapelicom svetog Jure i oduševljeno promatrala mrežu biokovskog krša, prošaranu snježnom bjelinom. Otoci u daljinu plutali su po moru kao najljepši lopoči u bljeskavom jezeru.

Okrjepa, fotografiranje, a onda nam je valjalo poći prema Makarskoj. Sada je pred nama bio vidik prema moru. Dok smo se bili uspinjali po snijegu, oči su bile prikovane za tlo i svaki je korak trebalo učiniti pažljivo, no nizbrdo i po suhom zbilja je sve lakše.

Najprije smo se, prateći konop, spustili do kuće pod Svetim Jurom, gdje su također bili članovi HGSS-a, te zatim nastavili cestom prema prijevoju ispod Vošca (1421 m). Odатle se spušta stari put prema Makru, starom naselju iznad Makarske.

GORDANA BURICA

Konačno, čvrsto tlo pod nogama – asfalt na Svetom Juri

Pogled s vrha Svetog Jure prema Kimetu nudi sasvim drugačiju sliku

Osigurani put između planinarske kuće »Pod Sv. Jurom« i vrha Svetog Jure

Divokoze su zaštitni znak Biokova

Što smo bili niže, sve češće bi poneki mrazovac izvirio iz odmrzne zemlje. Proljeće se približava, grane su još gole, ali uskoro će propupati.

Na brdašcu sam ugledala divokozu. Pomislih: ne bježi bar tren, samo da te snimim. Uspjela sam, ali, gle čuda! Ona je mirovala i dalje. Sunčala se i uživala. Ipak je ona bila doma na ovom prostoru.

Oko 15 sati bili smo već na makarskoj rivi. Po našem dobrom običaju pojeli smo izvrsne kolače, kojima se nagradimo prilikom svakog spusta s Biokova.

Upućujem još poneki pogled Biokovu, koje se nadvilo nad Makarskom. Ovaj put mu se divim iz druge perspektive: s mirisom mora u nosu, razmišljajući kako sam prije samo nekoliko sati hodala kroz te sure stijene. One su sada obavijene čarobnom sivom izmaglicom, u kojoj se planinski usjeci i putovi tek naslućuju. U polusanjivoj vožnji do Splita izmjenjivale su se pred mojim očima slike s izleta, slike kojima ću i sljedećih tjedana brisati svakodnevne radne i životne banalnosti.

Male legende s legendarnoga Kleka

Miljenko Pavešić, Ogulin

Klek, čarobna planina, odvojen izdanak Velike Kapele, svojim očaravajućim oblikom oduševljavao je okolno stanovništvo i ulijevao mu strahopoštovanje. Nije stoga čudno što su uz Klek vezane brojne legende, ali i pjesme posvećene njegovoj ljepoti. Godine 1898. Alberto Weber u prvom godištu »Hrvatskog planinara« zanosno pjeva o Kleku. Evo samo završne kitice: ... *Kršna roda, ponosita slika / Alem kamen hrvatskih gora / Ne ima mu ravna takva lika / Od Crnoga do Jadranskog mora.*

Naš Andersen, Ivana Brlić-Mažuranić, rođena u Ogulinu 1874. godine, u svojoj Autobiografiji piše da joj je za »Priče iz davnine« nadahnute bio čarobni Klek. I ona pjeva o Kleku: *Sinci smo Kleka / Vilina jeka / Svoji na svom.*

Književnik Ante Kovačić također pjeva o Kleku: *Što si smrknut stari Kleče? / Zašto ti se čelo muti? / Hoće l' gromi da zaječe? Hoće l' vihor zviždnut ljuti? Hoće ustati soko-ptice / I na orle grabilice?*

Ivan pl. Zajc nadahnut Klekom, sklada Po-putnicu Kleku. August Šenoa putujući ogulin- skim krajem opisuje Klek. Putopisac i povje- sničar Valvazor 1689. godine prvi je skupio i objavio legende o Kleku i klečkim vješticama. Na kraju je napisao: *Možda je to i istina!*

Zanimljiva je tvrdnja Vjekoslava Klaića iz 1878. godine: *Nema jamačno brda ni planine u Hrvatskoj, a možda u cijeloj trojednoj kraljevini, o kojoj bi se u puku više bajalo i priopovjedalo, nego što se priopovjeda o Kleku.* Dalje piše da čak Vojvodina Kranjska na Klek šalje četiri svoje jašimetle.

Vjekoslav Klaić, budući hrvatski historik i geograf, već se kao mladić u svojoj sedamnaestoj godini uspeo na Klek.

Eto, to je prikaz malog dijela napisa neko- licine ljudi oduševljenih Klekom. Sada je red da vidimo što narod podno i oko Kleka priča o ča- robnom Kleku. Svakako, narod je morao odgo- voriti kako je nastao Klek. Odgovor glasi:

Klek – vječna inspiracija književnicima, pjesnicima, alpinistima, planinarima...

MILJENKO PAVEŠIĆ

Klek je jedan od staroslavenskih bogova koji je, oblijetajući Perunovu ženu, izazvao njegov bijes. Perun ga stade goniti i na prostorima današnjega Kleka sustiže ga, odapne strijelju i pogodi ga u desnu nogu. Od bola i straha Klek se skamenio i ostao tu gdje je sada. Eto, tako nastade Klek! Iz noge pogodene strijelom potecće krv i od nje nastade Klečki potok koji i danas teče. Narod ga još naziva i Crni potok, a od sela Turkovića do utoka u Vitunjčicu naziva se Rakov potok.

Da je sve to istina dokazuje vršna stijena i obris Kleka koji podsjeća na glavu čovjeka, zatim se vide skvrčena koljena i stopala, u stvari Klečice.

Narod, dalje, tvrdi da se stijena Kleka otvara svake stoljetnice. U unutrašnjosti otvora nalazi se velika hrpa dukata na kojoj leži skulpturana zmija. Nađe li se hrabar momak i poljubi zmiju, istog će se trena zmija pretvoriti u prekrasnu djevojku spremnu udati se za hrabroga mladića, a hrpa dukata bit će im miraz.

Za olujnih noći na Kleku se skupljaju vještice i plešu vrvzino kolo. Priča se da je neka baba iz Stativa pored Karlovca svoga čobana pretvarala u letećeg konja i na njemu letjela na Klek plesati u vrvzinom kolu.

No, što se pak letenja na Klek tiče, dio toga nalazi se u sudskim presudama koje su pohranjene u Muzeju grada Zagreba. U njima

Klečki »leteći odred«

ZVONIMIR ČAMLOVIĆ

Klečice s vrha Kleka

stoji zapisano da su žene, proglašene vješticomama, na судu priznavale da su letjele na Klek. Jasno, ta su priznanja davale pod mukama u tadašnjim istražnim postupcima.

U stvarnosti, letenje su žene doživljavale koristeći se vještičinom masti. Plodovi bunike – velebilja zdrobile bi se i pomiješale s mašću. Tom bi se smjesom namazale ispod pazuha i prepona te bi počele halucinirati i doživljavati letenje.

Glavni skup vještica održava se na Kleku na Ivanje, 22. lipnja (to je i staroslavenski blagdan). Taj dan na Klek dolaze vještice iz cijelog svijeta i njihov poglavar Lucifer. Tada se pleše, vrišti, pije i slavi Ivan-dan.

Zanimljivo je da narod klečke vještice ne prikazuje u ružnom svjetlu, kao žene koje prave зло i nedaće.

Osim vještica, na Kleku obitavaju i vile plannkinje. One rado pomažu ljudima. Skupljaju cvjetnu rosu i prave čudotvorne napitke. Vile se nipošto ne smije pratiti u želji da se vidi kuda idu. One se onda grozno osvećuju i nepogrešivo pogadaju svojim strijelama.

Mnogo sam puta išao na Klek i nisam se, nažalost, susreo ni s vješticomama ni s vilama. No, za vrijeme maglovitih ljetnih jutara često mi se učinilo kao da je nešto proletjelo kroz krošnje stabala. Prebrzo je došlo i brzo otišlo. Možda je i istina to što narod kazuje – nikad se ne zna.

NOVA KUĆA LIVANJSKIH PLANINARA

Livanjski su planinari prestali biti beskućnici. Nakon vlastitoga dvogodišnjeg napornog rada, velikoga truda i odricanja, na prostranim Kruzima u podnožju Cincara zablistalo je prekrasno zdanje nove planinarske kuće, ponos PD »Cincar« i stanovnika ovoga kraja. Službeno otvorene planirano je za dan livanjske općine, 28. rujna 2007. A dotele za livanjske planinare nema predaha. Treba izvesti vrlo opsežne radove: dovršiti prostorije u prizemlju, izgraditi čatrnju, septičku jamu, drvarnicu, podignuti ogradu, te urediti okolni prostor.

Međutim, kuća je već sada potpuno u funkciji. Za cijelo vrijeme gradnje livanjski planinari su otvorena srca primali prijatelje planinare iz svih krajeva Hrvatske i BiH, a kuća na Kruzima, iako nedovršena, često je bila radosno susretište ljubitelja prirode i nesvakidašnje ljepote.

Kuća ima prizemlje i potkrovле. U prizemlju se nalazi dnevna soba, kuhinja s blagovaonicom, smotčica i dva zahoda. Potkrovje je podijeljeno na dvije razmjerne prostrane spavaonica, a iznad njih je ugodan kutak – ležište s desetak ležaja. Smještajni prostor zgrade dostatan je za prihvat pedesetak planinara. Nabavljeno je prijeko potrebno pokućstvo, pribor za jelo i piće, nešto posteljine i pedeset kreveta.

Već sada je posve razvidno da će nova kuća biti kotač zamašnjak u budućem životu ovoga kraja. Raste zanimanje za Kruge i Cincar, jer pružaju neiscrpne planinarske i izletničke mogućnosti. Planina Krug nepregledni je pašnjak, prostrana valovita visoravan, a neistraženo biljno carstvo s mnogo ljekovitih trava i vjerojatno nekoliko endema na tom prostoru privući

će pozornost istraživača, posebno biologa i travara. Neumorni šetači naići će na Begovači (Begovu vrelu) na ostatke golemih ovčjih staja nekoć uzorne uređene stočne stanice s nekoliko tisuća sitnog i nešto krupnog blaga. Puk i danas te staje zove Švabinim štalama, jer ih je gradila Austrougarska. Stariji svijet se čeznutljivo prisjeća doba kada je na ovim prostorima bujao bogat život. Tu se počeo proizvoditi čuveni livanjski sir.

Vrh Cincara pruža bogatstvo vidika. Otvaraju se na sve strane. U nedogled! Lanac Dinare, Kamešnica, velebni Troglav, Mosor, more, Šator, Klekovača, Vitorog, Hrbljina, Stožer, Vran-planina... Pohoditeljevu oku neće promaknuti neobičan i veličanstven prizor: krdo poludivljih konja (sada ih ima oko 180).

Tko na ovom mjestu ne zadovolji svoje planinarske prohtjeve, odavde ga do Livna vodi dobra makadamska cesta, a odatle se otvaraju putovi na planine koje uokviruju golemo Livanjsko polje: Tušnicu, Kamešnicu, Troglav i Goliju. One koje zarobi ljepota Kruga bit će nagrađeni svježim planinskim zrakom i posebnim osjećenjem na vrelima Kamenici, Čadilju, Drulju i Begovu vrelu.

Članovi PD »Cincar« izgradnjom kuće stekli su mogućnosti za raznolikije i sadržajnije planinarsko djelovanje. Predstoje im novi izazovi. Proglašenje Kruga parkom prirode i izgradnja planinarske staze učinila bi ove prostore još privlačnijim i poželjnijim odredištem. Dovršenje kuće i zaposlenje stalnog opskrbnika pridonijelo bi da ovo mjesto postane trajno stjecište ljubitelja prirode, izletnika i planinara.

Sve obavijesti mogu se dobiti preko e-mail adrese cincar1929@tel.net.ba, te na telefonu 034/202-894 i 063/332-910 (Ivo Čeko). Pozivni broj za BiH je 00387.

Pero Lučić

Nova planinarska kuća
livanjskih planinara

MARIO SALLETO (1935. – 2006.)

Osamnaestoga studenoga iznenada je prestalo kucati srce vrsnoga planinara, himalača, svjetskog putnika, TV-snimatelja i režisera Marija Saletta. Hrvatski ekspedicijonizam zadužio je snimanjem brojnih planinarskih akcija, među ostalim filmovima »Čovjek i planina«, »Spašavanje u stjeni« i »110 godina planinarstva u Hrvatskoj«. Bio je snimatelj naših himalačkih ekspedicija Ama Dablam (1986), Ngojumba Kang (1987) i Everest (1989). Uspeo se na nekoliko šestisućnjaka, Ande i Kilimanjaro. Širokoj javnosti poznat je kao autor, snimatelj i režiser brojnih putopisnih TV-serija iz egzotičnih krajeva, npr. »Beskrajem svijeta« (40 filmova), »Jedrima oko svijeta« (36 filmova), »Nacionalni parkovi SAD-a« itd. Bio je svestran planinar; okušao se kao penjač, skijaš, učitelj skijanja i desetak godina kao gorski spašavatelj, a bio je i uspješan vozač auto rallyja te jedriličar na moru i u zraku. Napisao je nekoliko putopisnih knjiga i objavio oko dvije tisuće članaka a od

1958. bio je suradnik našega časopisa. Rodio se u Zagrebu 4. studenoga 1935., studirao na Akademiji za kazalište i film te bio jedan od osnivača Hrvatske televizije. Nosio je iskaznice planinarskih društava Zagreb, Javor, Vihor i HTV. Iako u mirovini, nastavio je putovati svijetom i snimati atraktivne putopisne filmove koji su se odlikovali oštrinom zapažanja i obiljem provjerenih podataka. Bio je u tome nenadmašiv majstor, o čemu govori i podatak da su njegovi putopisi iz egzotičnih zemalja bili najprodavaniji filmovi Hrvatske televizije i ujedno – najjeftiniji! Reportaže iz nacionalnih parkova SAD-a i jugoistočne Azije u kojima je imao samo dva suradnika (svoju ženu Jasnu Ferlugu i mene), bili su višestrukoj jeftiniji i nego razne reportaže iz Hrvatske.

Stekao je najviša planinarska i brojna druga priznanja. Njegov odlazak nenadoknadiv je gubitak za hrvatsko planinarstvo i Hrvatsku televiziju.

prof. dr. Željko Poljak

VIJESTI

PLANINARSKO MARTINJE »PRESELILO« IZ KUTJEVA U POŽEGU

Već godinama HPD »Sokolovac« iz Požege organizira okupljanje slavonskih planinara povodom 11. studenoga – dana sv. Martina, zaštitnika vinogradara. Sastavnica je to tradicijske kulture vinogradara sjeverne Hrvatske, pa tako i Požeštine. Minulih godina mjesto okupljanja bilo je Kutjevo, a cilj izleta Krndija. Ove je godine Martinjski izlet, kako se službeno zove, organiziran u Požegi, uz šetnju po Požeškoj gori.

Martinjskom izletu prethodio je Planinarski tjedan u kojem su, u prostorijama Gradskog podruma, održana dva predavanja i izložba planinarske fotografije, te planinarski domjenak u društvenim prostorijama. Središnje događanje bio je izlet održan u nedjelju 12. studenog 2006., u organizaciji požeških planinara, Turističke zajednice Grada, te Udruge vinogradara i voćara »Josip Koydl« iz Požege, uz pokroviteljstvo Grada Požege i Požeško-slavonske županije.

Na požeškom Trgu sv. Trojstva, uz domaćine i članove Stanice HGSS Požega okupilo se gotovo tisuću planinara i ljubitelja prirode iz Našica, Orahovice, Osijeka, Siska, Slavonskog Broda, Rijeke (PD »Kamenjak«), Virovitice i Zagreba (HPD »Dalekovod«). Najviše sudionika prošetalo je »Planinarskim putom fra Luke Ibrimovića«, koji vodi preko Sokolovca, uzvišenja nedaleko Požege, gdje je 12. ožujka 1688. godine izvojevana pobjeda nad osmanlijskom vojskom. Drugi su krenuli preko Fratrovice do kapelice sv. Vida, a nekolicina se odlučila na razgledanje povijesne jezgre barokne Požege. Svi su se u 13 sati našli na mjestu polaska, ispod velikog šatora. Tu ih je čekao planinarski grah, ponuda kvalitetnih pića požeških vinogradara te raspjevani Tamburaški sastav »Orljava bend« iz Pleternice.

Poslije pozdravnih riječi predsjednika HPD »Sokolovac« Antuna Lovrića, predsjednika Turističke zajednice Brune Horvata, gradonačelnika Marijana

Cesarika i župana Zvonka Ronka, »krštenje« mošta u mlado vino obavio je »vinski biskup« Vlado Bauer s pomoćnicima, a ulogu »kuma« imao je župan. Zatim je otvorena bačva s mladim vinom, poklon Turističke zajednice, uz poziv okupljenima da dođu i dogodine.

Ivan Jakovina

NOĆNI IZLAZAK MEĐIMURSKIH PLANINARA

»Bundeki«, članovi PD Bundek iz Murskog Središća, 28. listopada prošle godine priredili su zanimljiv noćni pohod na najbližu planinu višu od tisuću metara. S autobusne postaje krenuli su s prvim sumrakom, oko 17 sati, a na sam vrh Ivančice posljednji su stigli u 20:15. Poput svjetlosne zmije uspinjali su se šumovitom stazom preko Konja, lišće im je šumjelo pod nogama, vodili su spontane i vedre razgovore, baterijske svjetiljke žmirkale im na glavama i obasjavale put (to je zasigurno bila zanimljiva slika i za promatrače iz Ivanca). Vidik s Malog Konja obuhvatilo je i svjetla lijepog našeg Međimurja – sve su to bile čari noćnog planinarskog izlaska. Predivna večer, neobično topla za posljednje dane listopada, samo je pridonijela da vrlo brojna ekipa od 55 sudionika ovaj zanimljiv i izazovni pohod u noćnim uvjetima ostvari s osobitim veseljem.

SORSKI

Ples međimurskih planinara i njihovih gostiju na Ivančici

U domu ih je dočekao, kao i proteklih godina, odličan grah, ali i mladi mošt, tako da su se izgubljene kalorije mogle brzo nadoknaditi. Slijedila je pjesma, ples, a s obzirom na to da su na pohodu bili i planinari iz Madarske i Slovenije, naizmjeno su se izmjenjivale čas madarske, čas slovenske, čas naše (osobito domaće međimurske) pjesme. U pjevanju su prednjačili članovi HPD »Međimurje«, a u plesu su

Travel Agency

3. Cvjetno naselje 20 | HR-10000 Zagreb

tel./fax 01 60 65 840 • 60 65 841 • e-mail: vmd@vmd.hr

www.vmd.hr • ID HR-AB-01-080038509 | član UHPA

AVIO KARTE ZA VAŠE EKSPEDICIJE
za sve destinacije diljem svijeta

USPONI, POHODI, TREKKING - najava za 2007. god.

SINAJ – najviši vrh Egipta, 2642 m

zima / proljeće

KORZIKA

30.05.–10.06.2007.

NEPAL – EVEREST TREK

Svibanj

KAVKAZ – ELBRUS, 5642 m

Srpanj

NORVEŠKA – za ljubitelje prirode

Kolovoza

**KINGATA SHAN – Kina – mogućnost prvog
pristupa na vrhove 5000–6500 m !!!**

Srpanj / Kolovoza

NEPAL – Nar Phu trek

Listopad

Organizator putovanja: VMD putnička agencija i DADO MESARIĆ
instruktor alpinizma, instruktor Gorske službe spašavanja i gorski vodič s međunarodnom licencom

Za detaljne programe nazovite, pišite, navratite...

www.vmd.hr

ipak Bundeki bili izdržljiviji. Dva Lujzeka, jedan iz Lendave, a drugi »medimurski Kekec« iz Robadja, donijeli su harmoniku, tamburicu i frulicu pa su čitavo vrijeme svirali. Eto, kako se planinari znaju zabaviti!

Tako je bilo sve do ponoći, kada su svi sudionici krenuli nizbrdo prema Ivancu. Kući su se vratili oko 3 sata poslije ponoći, no tu su noć zbog pomaka kazaljki na satu bili sat vremena u plusu, pa su se stigli dobro odmoriti.

Noćni je pohod i ovaj put prošao vrlo uspješno – svi su se zdravi i sretni vratili kućama, ispunjeni dojmovima i željom da se takvi pohodi sačuvaju i ponavljaju iz godine u godinu.

Sonja Vršić

OSNOVAN SAVEZ DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Na osnivačkoj skupštini u Stonu 12. studenoga 2006. u Vili Coruna osnovan je Planinarski savez Dubrovačko-neretvanske županije. Tom prilikom donesene su sve potrebne odluke za registraciju Saveza, usvojen Statut, izabrani dužnosnici i prihvaćen program rada za 2007. godinu. Kao dan planinara PS DNŽ utvrđen je treći vikend u listopadu. Ove godine taj će se dan obilježiti na Mljetu.

Sjedište Saveza je u Dubrovniku. Osnivanju PS DNŽ prethodio je pripremni sastanak 21. listopada 2006. godine na Mljetu, gdje je dio predstavnika udruga uskladio predložene normativne akte budućeg Saveza i dogovorio sve za osnivačku skupštinu. PS DNŽ čini sedam planinarskih udruga, članica HPS-a: HPD »Dubrovnik«, HPD »Grabovica« Ploče, HGSS Stanica Dubrovnik, PD »Mljet«, HPD »Planika« Mljet, HPD »Spivnik« Blato i PD »Sveti Ilij« Orebic. Za prvog predsjednika izabran je Marin Perković iz HPD »Mljet«, za dopredsjednika Rastko Barbić, član HPD »Dubrovnik«, a tajnica je dr. Magdalena Nardelli-Kovačić iz HPD »Planika«.

Goran Gabrić

GORAN GABRIĆ

Osnivački sastanak PS Dubrovačko-neretvanske županije

Lapis Plus d.o.o.
ZASTUPNIK Pro-JuX
ZA RH BiH i SLO

Compact dalekozori

Monokulari

ZOOM dalekozori

Panoramski dalekozori

Kompas

Alu. bat. lampe

BESPLATNI PROSPEKTI 01/4677015

www.lapis-plus.hr

PRVA PLANINARSKA ŠKOLA PD »NAPREDAK«, ZAGREB

Planinarsko društvo »Napredak« iz Zagreba, u svojoj prvoj godini rada, organiziralo je od 2. listopada do 20. studenoga 2006. planinarsku školu koju su proveli vodiči i instruktori Planinarskog saveza Zagreba pod vodstvom Dragutina Kralja. Tijekom trajanja škole polaznici su stekli temeljna znanja i vještine iz planinarstva i boravka u prirodi te, između ostalog, upoznali povijest planinarstva, opremu koja se koristi u planinarenju, opasnosti u planinama, osnove spašavanja, zaštitu prirode i osnove meteorologije. Na izletima su primjenjivali dinamiku kretanja, naučenu izradu čvorova, slobodno penjanje po stijenama i orientaciju u prostoru. Održano je pet jednodnevnih izleta i jedan dvodnevni na Baške Oštarije, Ljubičko brdo i Bačić kuk. Noćenje i zabava uz svjeće u planinarskom domu u Ravnom Dabru ostat će svim polaznicima u trajnoj uspomeni.

U prostorijama PD »Napredak«, 20. studenoga 2006. održan je završni ispit polaznika planinarske škole, gdje je potom Mladen Grubanović podijelio uvjerenja za uspješno završenu planinarsku školu dva desetorica polaznica i polaznika.

Vrijedi zahvaliti svim polaznicima i instruktorima na primjerenom trudu, zalaganju, međusobnom pomaganju i solidarnosti te posebno Croatia osiguranju d.d., Filijali PIK, i Generalnoj direkciji, koji su pomogli pokriti dio troškova ove škole.

Vladimir Beštak

KALENDAR AKCIJA

6. 1.	Pohod Zagorskim bregovitim putem <i>Krapinske Toplice - Zabok</i>	PD "Zagorske steze", Zabok Damir Valec, 098/9424980, pd.zagorske.steze@kr.t-com.hr
7. 1.	Tradicionalni zimski susret na Kleku <i>Klek: pl. dom "Klek"</i>	HPD "Klek", Ogulin Franjo Petrušić, 047/531-206, 098/96-88-564
14. 1.	Tradicionalni pohod na Pliš <i>Klana - Pliš - Lisac (lovačka kuća)</i>	PD "Pliš", Klana Boris Križan, 051/808-606, 091/51-93-662 Ive Starčić, 051/808-435
14. 1.	Zimski susret na Belecgradu <i>Ivanščica: pl. kuća "Belecgrad" - Eko staza i prvi dio BPP-a</i>	HPD "Belecgrad", Belec Katica Bucifal, 049/460-135
21. 1.	13. zimski uspon na Viševicu <i>Vagabundina koliba Ravno - Viševica</i>	PD "Strilež", Crkvenica Josip Pravdica, 051/785-358, josip.pravdica@ri.t-com.hr
21. 1.	Zimski pohod na Lipu <i>Sesvete - pl. dom "Lipa"</i>	HPD "Lipa", Sesvete Ivan Horvat, 01/20-01-315
21. 1.	Vincekov pohod <i>Međimurski bregi: Sv. Martin - Mursko Središće</i>	HPD "Bundek", Mursko Središće Sonja Vršić, 091/54-57-377, sonja.v@vip.hr Zlatko Bahun, 098/220-743, zlatko.bahun@t-hr.hr
28. 1.	Sunovratovo - Dan HPD "Sunovrat" <i>pl. kuća "Tivanovo" - Krndija</i>	HPD "Sunovrat", Đurđenovac Antun Kasapović, 091/56-44-185 Branko Tivanovac, 098/280-089
3. - 4. 2.	Ekstremova zimska tura <i>Biočko: Župa - Sveti Jure - Vošac</i>	SAK "Ekstrem", Makarska www.ekstrem.hr
17. 2.	Bal kaštelanskih planinara <i>Kaštel Stari</i>	HPD "Malačka-Donja Kaštel", Kaštel Stari Filip Balic, 098/311-797, fbalic@pujanke.hr
17. 2.	8. zimski uspon na Bjelolasicu <i>Begovo Razdolje - Bjelolasica</i>	HPD "Bijele stijene", Mrkopalj Stanislav Horaček, 098/402-141, s.horacek@hi.t-com.hr Josip Mataja, 098/447-790
18. 2.	Pohod planinara po PPP-u <i>Pazin - Stari Draguć - ž. st. Borut</i>	PD "Pazinka", Pazin Giovanni Sirotti, 052/621-257, 098/254-183
24. 2.	Tragom prvog izleta varaždinskih planinara <i>Presečno - Ključevečki vinogradi - Varaždinske Toplice</i>	PD "Ravna gora", Varaždin Marijan Fabetta, 098/659-250, marijan.fabetta@hep.hr

Vrhunac
outdoor oprema

Zagreb: Vlaška 78, tel: +385 1 4572 323,

Rijeka: Janeza trdine 9, tel: +385 51 315001

e-mail: vrhunac@vrhunac.hr

www.vrhunac.hr

OPREMA ZA AKTIVAN BORAVAK U PRIRODI

- ▶ planinarenje
- ▶ kampiranje
- ▶ alpinizam i sportsko penjanje
- ▶ speleologiju
- ▶ alpsko i turno skijanje

Vrhunska oprema
za vrhunske rezultate!

Članovima HPS-a na gotovinsko plaćanje

odobravamo popust **-10%** a na jednokratno plaćanje karticama **-5%**